

FAGBLADET FOA

Efterlyser rytme i dagtilbud
**FÅ NU GANG
I MUSIKKEN**

SIDE 24

Kend din ret
**TIDLIG
PENSION**

SIDE 32

I 10 ÅR VAR ANDERS EN AF DE MANGE TUSINDE LØSTANSATTE

TIMELØNNET MED NUL RETTIGHEDER

SIDE 8-13

Jeg har daglig kontakt med rigtig mange patienter og afspritter derfor mine hænder ofte i løbet af dagen. Dr. Warming basiscremen er min faste ven hver dag på mit arbejde.

” Diane Uwase

akut medicinsk sygeplejerske

DR. WARMING BASISCREME

– førstehjælpen til tør hud og afsprittede hænder

Dr. Warming basiscreme er en blødgørende og fugtbevarende 92% fedtcreme. Velegnet som hudpleje ved børneeksem, psoriasis, meget tørre hænder og sprækkede hæle. Virker kløestillende.

Dr. Warming Basiscreme er dansk produceret, indeholder kun 4 ingredienser og er testet på hudafdelingen på Bispebjerg Hospital.

drwarming.dk

– produktinformation og forhandlerliste

INDHOLD

Chefredaktørens leder
SIDE 4

Fag og fremtid: Døgnområdet kæmper for at få mere fast personale
SIDE 6-7

FOKUS 0-timerskontrakter
Timelønnede og vikarer fylder mere og mere i kommuner og regioner
SIDE 8-13

Groft sagt
SIDE 14

Min vej: Hjertet banker for at lære børn at passe på naturen
SIDE 15

Formandens klumme & debat
SIDE 16-17

Snapshot: Udeliv hele året
SIDE 18-21

Fagligt talt
SIDE 22

TEMA Rytm rytme rytme
Musik og rytmik er afgørende for børns sociale udvikling
SIDE 24-29

Brug FOA: Efterladte til afdød sosu-assistent har fået hjælp af FOA
SIDE 30-31

Kend din ret: Tidlig pension
SIDE 32-33

INDBLIK Ulighed i sundhed
Frontmedarbejdere er nøglen til tidlig opsporing af sygdom
SIDE 34-41

INTERVIEW Mød overlæge Morten Sodemann
SIDE 42-45

Tæt på: Boom i børn og ældre
SIDE 46-47

Forskerzonen: Børneperspektiv
SIDE 49

Faglig praksis: Borgere med udviklingshæmning får ofte demens
SIDE 50-51

A-kassen: Ledige lider afsavn
SIDE 52

Mad på farten
SIDE 53

Quiz
SIDE 54

Det sker
SIDE 56-57

SNAPSHOT
DUFTEN AF BARNDOM

SIDE 18

TEMA
RYTMIK
SIDE 24

INDBLIK
DE UDSATTE
HAR BRUG
FOR JER
SIDE 34

NÅR UNGE BLIVER ANSAT PÅ DÅRLIGE VILKÅR, FÅR VI VÆNNET EN HEL GENERATION TIL FORHOLD, FORÆLDRENE ALDRIG VILLE HAVE FUNDET SIG I. SIDE 12

JANNE GLEERUP

PH.D. OG LEKTOR, ARBEJDSMARKEDSFORSKER VED RUC

Ansv. chefredaktør Gitte Hejberg · gith@foa.dk · 46 97 24 58 · Redaktionschef Morten Bruun · mobr@foa.dk
46 97 23 97 · Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3, 1790 København V · 46 97 26 26 · foa.dk · foa@foa.dk

DAGLEJER ANNO 2021

VELKOMMEN | Som ansat i det offentlige er man da altid sikret ordnede forhold, løn under sygdom, ferie og pension.

Nej, desværre ikke, hvis man tilhører den voksende skare af timelønnede og løstansatte. Alene på FOA-medlemmernes områder arbejder henved 40.000 mennesker som timelønsansatte. Nogle står til rådighed på daglig basis – uden at være sikret én eneste time og dermed én eneste lønkrone.

Arbejdsgiverne kan fyre dem med dags varsel. De er ikke automatisk sikret løn, når de bliver syge. Eller dagpenge, hvis de bliver arbejdsløse. Og de sparer kun i ringe grad op til deres alderdom.

Lyder det uretfærdigt? Jamen, det er det også. Det slider ikke at vide, om man kan blive på arbejdspladsen, om man kan udvikle sig fagligt, og om man kan betale sine regninger.

Det slider også på arbejdspladsens fastansatte, hvis procentandelen af timelønnede bliver for stor. Så må de oftest påtage sig et ekstra stort ansvar for at sikre stabilitet og faglighed.

Selvom hyre-fyre-praksis og o-timers-kontrakter på kort sigt kan forekomme besnærende set med arbejdsgiverbriller, er det dybt kritisabelt, at cheferne lader andelen af timelønnede vokse i en tid med bekymrende mangel på arbejdskraft inden for flere fag. Det stigende antal timer, der går til tilkaldevikarer, burde kunne veksles til adskillige årsværk, så flere kunne fastansættes.

Det ville gavne daglejerne anno 2021, deres kolleger og den offentlige velfærd. ★

Gitte Hejberg

GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

LYDER DET URET-
FÆRDIGT? JAMEN,
DET ER DET OGSÅ.

@GITTEHEJBERG

HVAD MENER DU? Vil du tage imod covid-19-vaccinen?

AF IDA ØSTERLUND

Et fælles ansvar

Lone Peträus
Pædagogisk konsulent,
Hvidovre Kommune

Jeg siger ja, når det bliver min tur til sommer. Jeg har haft mange tanker om det, fordi jeg normalt ikke tager imod influenzavaccinen, men vi har et fælles ansvar for at få stoppet det her.

Ud af coronahelvedet

Andreas Brøsen
Social- og sundheds-
assistent, hjemmeplejen
i Ballerup Kommune

Jeg siger ja, når jeg forhåbentligt snart får den tilbudt. Vi skal beskytte så mange som muligt så hurtigt som muligt, så vi kan komme ud af det her coronahelvede.

Vi skal skabe immunitet

Frederik Poulsen
Teknisk servicemedarbejder,
Holbæk Kommune

Jeg har ikke fået tilbuddet endnu, men jeg skal have den. For hvorfor ikke? Jeg får normalt ikke influenzavaccinen, men det her er noget nyt, og vi skal have skabt en immunitet.

FOTO: TOBIAS STILSEN

OK21 ER I FULD GANG

Digitale møder har præget de igangværende overenskomstforhandlinger, men enkelte fysiske møder er det også blevet til, som her i KL-huset 22. januar, hvor blandt andre FOAs formand, Mona Striib, der også er formand for Forhandlingsfællesskabet, havde midtvejsforhandlinger med Kommunernes Landsforening.

"Vi er godt tilfredse med, at vi stadig er i fremdrift. Vi har diskuteret den økonomiske ramme, fuldtid, deltid, frit valg og seniorområdet, og det arbejde fortsætter. Vi er fortrøstningsfulde lige nu, og vi er stadig fulde af kampgejst," sagde hun i sin videodagbog om OK21.

Læs mere
foa.dk/ok21dagbog

VIL DU VIDE MERE OM OK21?

Hvis du interesserer dig for at følge med i OK21-forløbet, er der hjælp at hente hos FAOS, Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier under Københavns Universitet. Her kan du dagligt få et resume af de vigtigste historier i pressen samt udmeldinger fra relevante organisationer.

Læs mere
faos.ku.dk/temasider/ok-forhandlinger/2021

40%

af FOA-medlemmerne over 55 år er interesseret i blive flere år på arbejdsmarkedet, hvis de kan få en seniorordning, der tager hensyn til deres særlige ønsker.

KILDE: FOAS MEDLEMSUNDERSØGELSE, DECEMBER 2020, 2.067 HAR SVARET

SÅ MANGE HAR ANMELDT ARBEJDSSKADER MED COVID-19

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) har pr. 26. januar modtaget 2.969 anmeldelser om arbejdsskader relateret til covid-19. Tallene omfatter dels sager om selve sygdommen, dels for eksempel sager om allergi som følge af brug af værnemidler.

KILDE: AES.DK

Timeansættelser går ud over fagligheden

Kontinuitet er afgørende på det pædagogiske døgnområde. Alligevel er næsten halvdelen af alle pædagog- og omsorgsmedhjælperne timeansatte.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: JØRGEN TRUE

FOAS KRAV TIL OK21

Der skal findes løsninger, der nedbringer antallet af timeansættelser. Mulige bud er, at:

- Alle nyopslåede stillinger slås op som fuldtid.
- Der kommer begrænsninger på tids- og opgavebegrænsede stillinger.
- Derudover skal forhandlingerne mellem parterne udmunde i konkrete initiativer for flere ordinært ansatte og færre timelønnede.

KILDE: FOAS KRAV TIL KL

Psykiatriske diagnoser, komplekse problemstillinger og små ting, der kan udløse konflikter. Det kræver solid faglighed og et særligt kendskab til borgerne på landets døgninstitutioner at give dem det, de har brug for. Alligevel er næsten halvdelen af pædagog- og omsorgsmedhjælperne på døgnarbejdspladser i kommunerne, og næsten fire ud af 10 i regionerne timeansatte, viser tal fra KRL Data.

En ond spiral

De mange skift i medarbejdergruppen kan udfordre den faglige kvalitet, påpeger Maria Røgeskov, der forsker i det specialiserede voksenområde ved VIVE.

”At føle sig tryk og i en tillidsfuld relation er ofte det, der skaber udvikling hos en borger, der får døgnstøtte. Jo mere komplekse behov, jo vigtigere er det med kontinuitet. Det er meget svært at komme udefra og skulle håndtere en situation med en udadreagerende borger uden kendskab til den enkelte,” siger hun.

Jan Hoby, næstformand i fagforeningen LFS, har ofte set problemet udfolde sig på døgninstitutioner i hovedstadsområdet.

”Der er en stor rekrutteringsudfordring, der betyder, at du ikke har det nødvendige faste personale. Og når du ikke har det, kan medarbejderne ikke udfolde sig fagligt, hvilket gør, at de forlader arbejdspladsen,

PÆDAGOG BRIAN JENSEN:

DET HER JOB ER IKKE FOR ALLE

Det er de små signaler i den måde, der bliver sagt god morgen på. I tonefald, ansigtsudtryk og kropssprog, som giver personalet på det socialpsykiatriske bocenter Thorupgården i København vigtig information om, hvordan beboerne har det.

Og det kan være svært at afkode for timevikarer, som kun er der en gang

imellem, fortæller pædagog Brian Jensen og Jakob Hartmann Hansen, pædagog og tillidsrepræsentant.

”Vi arbejder med mennesker, der har det svært og for eksempel lider af skizofreni, angst, depression, og den opgave bliver endnu mere kompleks, hvis du er vikar, ikke kender borgeren og måske mangler erfaring. Det er bor-

geren, det går ud over,” siger Jakob Hartmann Hansen.

Færre vikarer

Netop derfor er der på Thorupgården fokus på at ansætte fast uddannet personale og nedbringe antallet af vikarer. Desuden tilrettelægger de sammensætningen af medarbejdere på dagen, så

Brian Jensen (tv.) og Jakob Hartmann Hansen er begge pædagoger og arbejder på det social-psykiatriske bocenter Thorupgården i København. De ser gerne, at de får flere fastansatte kolleger. "Det giver en anden ro hos borgeren, når du kender dem. Nogle vil for eksempel isolere sig selv, hvis de har det skidt psykisk, og så skal du kende dem godt for at få dem til at åbne op," siger Brian Jensen.

LÆS MERE OM
TIMELØNNEDE
I FOKUS
SIDE 8-13

og så bliver der ansat vikarer i stedet," siger Jan Hoby og kalder det en ond spiral.

"Antallet af timeansættelser på området er tårnhøjt. Der skal virkelig gøres en indsats for at vende udviklingen."

Fokus under OK-forhandlingerne

Udfordringerne med de mange timeansættelser på det specialiserede social-område har fået FOA til – i samarbejde med Socialpædagogerne og 3F – at bruge overenskomstforhandlingerne til at finde løsninger, der kan nedsætte antallet af timeansatte. ★

der ikke opstår en situation med tre vikarer og kun en fast. For eksempel har vikarer sjældent medicinkompetence.

"Det kan være en farlig kombi. Så står du med medicinsansvar for alle borgere og skal samtidig lægge mærke til, om en har isoleret sig, og en anden kører op," siger Brian Jensen.

Som fast personale er det nemmere at afkode, om en borger er på vej ud på et sidespor, supplerer Jakob Hartmann Hansen.

"Jeg siger altid noget, når jeg går forbi en borger, og den måde, han eller hun svarer på, fortæller mig præcist, hvordan vedkommende har det, for eksempel om borgeren er nedtrykt. Gentager det sig dagen efter, tager jeg den med kollegerne. Hvad kan vi gøre? Hvordan kan vi støtte?"

Et komplekst arbejde

Det handler om fornemmelse, faglighed, erfaring, kontakt og lyst til at

være noget for andre, lyder det fra Brian Jensen.

"Derfor er det afgørende at få ansat de rigtige. At arbejde i socialpsykiatrien er et ekstremt komplekst arbejde, hvor du går fra at hjælpe en psykotisk borger med at komme i bad til at hjælpe en borger, der hører stemmer og har selvmordstanker. Det her job er ikke for alle." ★ MASCH@FOA.DK

NULTIMER NULKRONER NULTRYGHED

Timelønnede vikarer og medarbejdere på 0-timerskontrakter fylder mere og mere i kommuner og regioner. Det er et kæmpe problem, som FOA har sat på dagsordenen under overenskomstforhandlingerne.

FOKUS ER SKREVET AF MALIN SCHMIDT, MASCH@FOA.DK | FOTO: TOR BIRK TRADS

Den timelønsansatte:
'Jeg tænkte, at det nok bare var sådan, det var.'

Tillidsrepræsentanten:
'Det er fuldstændig afgørende, hvem man får ind.'

Forskeren:
'Problemet er i vækst, for eksempel i den offentlige sektor.'

MØD
DEM PÅ
DE NÆSTE
SIDER

Det er gratis at fyre dem fra den ene dag til den anden. De får ikke løn, når de er syge. Og de risikerer at stå uden dagpenge, hvis de bliver arbejdsløse.

Det er blot nogle af de vilkår, som de timelønsansatte på arbejdsmarkedet lever med.

I disse år kommer der stadig flere af dem. I 2019 var der ifølge KRL Data 39.373 personer alene fra de grupper, FOA repræsenterer, der arbejdede under de forhold i kommuner og regioner. Ikke mindst blandt omsorgs- og pædagogmedhjælpere samt social- og sundhedsansatte. Tallet for 2020 kendes ikke, men er ikke blevet mindre under coronakrisen.

Andre vilkår handler om, at de timelønnede ikke optjener anciennitet. De sparer kun i ringe omfang op til pension. Og flere står bare til rådighed og risikerer altså at skrive 0 timer på lønsedlen og tjener derfor 0 kroner.

Som daglejere på havnen

Den utryghed er ganske enkelt ikke rimelig ifølge forbundsformand i FOA Mona Striib.

"Nogle steder udvikler det sig til, at man nærmest tilbyder ansættelser på daglejervilkår lige som i gamle dage, hvor man stod nede på havnekanten og ikke vidste, om der var arbejde den dag. Det er ikke anstændigt, når man ikke ved, om man har arbejde i morgen," siger hun.

Derfor er de timelønnede et emne, FOA har sat på dagsordenen under overenskomstforhandlingerne for at få parterne til at drøfte, hvordan antal-

let af timelønnede og løstansatte kan falde. Og for at få arbejdsgiverne til at overholde de aftaler, der allerede er.

"Overenskomstforhandlingerne er en anledning til at fortælle arbejdsgiverne, at de for pokker skal overholde det, vi har aftalt med hinanden. Vi skal få skabt en ordentlig udvikling, hvis vi vil kunne rekruttere til de vigtige kerneopgaver, og vi skal tilbage til gode og trygge jobs i den offentlige sektor," siger Mona Striib.

Falder gennem sikkerhedsnettet

Ifølge Trine Larsen, der er arbejdsmarkedsforsker ved FAOS på Københavns Universitet, har der de seneste 20 år været en svagt stigende tendens til flere såkaldte 'atypisk beskæftigede' på arbejdsmarkedet.

"De er de første til at falde igennem hullerne i sikkerhedsnettet. Da for eksempel coronakrisen kom, blev de opsagt fra den ene dag til den anden, fordi de ikke har noget opsigelsesvarsel," siger Trine Larsen om et af eksemplerne på de utrygge vilkår, der kendetegner området.

Modellen er fleksibel for arbejdsgiveren – og også for de lønmodtagere, der selv har valgt den måde at arbejde på. Men de timelønnede medarbejdere er ikke kun en fordel for arbejdspladsen ifølge Trine Larsen:

"Hvad sker der med fagligheden, kvaliteten af den ydelse, der bliver leveret, og de kompetencer, skiftende medarbejdere har, og som der for eksempel er brug for i plejen? Kan man regne med, at medarbejderne dukker op?" spørger hun. ★

DET HAR DU KRAV PÅ

FOA stiller krav om, at arbejdsgiverne respekterer de aftaler, der allerede er i forhold til timelønnede. De aftaler fortæller, at du skal på månedsløn

- i det øjeblik det ligger fast, at et vikariat vil strække sig over mere end en måned.
- hvis du som timelønnet følger et fast skema i mere end en måned.
- hvis du over en periode på 3-6 måneder hver uge har været indkaldt til pludseligt opståede opgaver (her er arbejdsgiverne ikke enige i FOAs fortolkning).

KILDE: FOA

BAG OM ORDENE

Atypisk beskæftigede

dækker over timelønnede, månedslønnede med lavt timetal og merarbejde samt tidsbegrænsede ansættelser.

o-timers-kontrakter

betyder, at du har en fast aftale med en arbejdsplads, men du har ikke sikkerhed på at få vagter.

”Da jeg var på timeløn, sparede jeg kun meget lidt op til pension. Jeg var studerende og tænkte ikke så langt. Det betyder, at jeg først nu, efter jeg er kommet på månedsløn, er begyndt at spare op for alvor,” fortæller Anders Druskeit Danielsen.

”Jeg har ikke tal på, hvor mange ansættelser jeg har haft”

Efter 10 år som timeansat, vikaransat og tidsbegrænset ansat på Regionshospitalet Horsens er 29-årige Anders Druskeit Danielsen gået over til en fuldtidsstilling. Her fortæller han om forskellen.

Jeg startede i 2010 og har ikke tal på, hvor mange forskellige ansættelser jeg har haft. Det første halvandet år var jeg ansat tre måneder ad gangen, så aftjente jeg værnepligt, kom tilbage på tre måneders kontrakter på 32,5 timer om ugen, selvom jeg aldrig arbejdede under 37 timer. Det var mit første voksenjob, og jeg tænkte, at det nok bare var sådan, det var.

I 2014 begyndte jeg at læse kommunikation og journalistik på universitet og gik over til timeløn som tilkalddevikar på sygehuset. Hvis der var sygdom, fik jeg en sms om morgenen, andre gange blev jeg spurgt i forvejen. Kort varsel passede mig perfekt. Jeg havde brug for, at min kalender ikke var låst, for jeg vidste ikke, om jeg fik travlt på studiet, eller om der skete noget socialt. Så gik jeg over til at arbejde

FOA HJALP TIL HØJERE LØN

Da Anders Druskei Danielsen fik fuldtids-job som serviceassistent på sygehuset i 2020, blev han indplaceret på samme løntrin, som da han startede som løst-ansat i 2010. 10 års anciennitet havde altså ikke afspejlet sig i lønnen. Det prøvede FOA Horsens over og rejste sagen. Med held. Sidst i januar fik Anders Druskei Danielsen godskrevet fem års anciennitet – og stiger altså i løn.

to weekender på 12 uger og tage timer ud over det. Ville jeg arbejde, var der altid noget. Jeg blev færdig sidste sommer og gik tilbage til de tidsbegrænsede ansættelser, men til sidst blev det irriterende at forny kontrakterne konstant.

Økonomien

Da jeg startede tilbage i 2010, boede jeg hjemme hos mine forældre og var økonomisk uafhængig af at have et særligt antal timer. Senere, da jeg studerede, vidste jeg, at jeg altid havde min SU, og jeg havde ikke sat mig dyrere, end at jeg kunne klare mig. I dag er jeg økonomisk afhængig af at tjene et vist beløb. Jeg har bosat mig dyrere, min livssituation har ændret sig. Som timelønnet fik jeg løn hver 14. dag, og det betød, at jeg ikke vidste, hvad jeg fik udbetalt. Hvis det var fortsat, ville jeg mangle overblik. Jeg siger stadig ja til ekstravagter og overarbejde for at tjene mere.

Fagligheden

Jeg har altid været god til at sige til og fra og har heller ikke været bange for at bede om noget. Det havde nok været anderledes, hvis jeg havde været afhængig af jobbet. Som timelønnet skal du være god til at byde dig til og blande dig socialt og fagligt, ellers kan du hurtigt blive glemt. Jeg startede med at blive sidemandsoplært til at gøre udstyret rent i 'endoskopien'. Senere begyndte jeg at køre med patienterne, lave portørarbejde og have direkte patientkontakt. Jeg fik nogle kurser og blev opfordret til mere. Det har flasket sig for mig. ★

TILLIDSREPRÆSENTANTEN:

TIMELØNNEDE KAN GIVE KNAS PÅ ARBEJDSPLADSEN

Sygehuset er et maskineri. Som en række tandhjul, der kører, og er afhængige af hinanden og derfor går i stå, hvis et af dem ikke fungerer.

Sådan forklarer tidligere tillidsrepræsentant, nuværende suppleant og serviceassistent på Regionshospitalet Horsens, Benny Iversen, mekanismerne bag det 'æreskodeks', han arbejder ud fra, og som betyder alt for det økosystem, et sygehus er. Men det kan være svært at forstå for de timeansatte.

"Vi arbejder her, fordi vi vil det. Fordi vi vil gøre en forskel og elsker vores arbejde. Det er derfor, vi har taget uddannelser, dygtiggjort os og taget efteruddannelse. Men det æreskodeks er ikke altid udgangs-

punktet, hvis du kommer ind for at tjene nogle hurtige penge," siger Benny Iversen.

Kan opstå splittelse

Han har set antallet af timeansatte og o-timerskontrakter gå op og ned på sygehuset.

Ofte arbejder de timeansatte efter at være blevet sidemandsoplært i køkkenet, med rengøring og med at rede senge op og indgår som sådan ikke i beredskabet eller har direkte med patienter at gøre. De er desuden sjældent organiserede.

Og fordi der ofte er forskel på faglighed og udgangspunktet for arbejdet, kan der hurtigt opstå splittelse mellem det faste personale og de timeansatte.

"Det er fuldstændig afgørende, hvem man får ind. At de selv har et engagement, bliver ordentligt lært op, og at ledelsen er god. Ellers kan det ende med at blive meget sårbart for arbejdspladsen, netop fordi vi alle er afhængige af hinanden," siger Benny Iversen. ★

Tr-suppleant Benny Iversen kan sagtens se arbejdspladsens fordel i et fast vikarkorps, man kan ringe til, når der er sygdom, efteruddannelse og ferie blandt det faste personale. "Men det er vigtigt, at det ikke tager overhånd."

**SÅ MANGE ARBEJDER
SOM TIMELØNNEDE**

I kommunerne

789

Husassistenter og
ikke-faglærte
(9,1 %)

1.153

Teknisk personale
(13,1 %)

15.023

Sosu-ansatte
(16,9 %)

11.878

Pædagogmedhjælpere
(40,7 %)

6.204

Omsorgs- og
pædagogmedhjælpere
(47,5 %)

I regionerne

236

Husassistenter
(10,6 %)

2.987

Sosu-ansatte
(27,4 %)

75

Servicemedarbejdere
(9,2 %)

1.028

Omsorgs- og pædagog-
medhjælpere
(38,1 %)

KILDE: KRL DATA FOR 2019

De unge vænnes til dårlige forhold

Forskeren bag Danmarks mest omfattende undersøgelse af det nye arbejdsmarked fastslår, at der 'helt op i det politiske lag' er mange, som ikke aner, at usikre ansættelser er et udbredt problem.

Forestil dig, at der er 10 timeansatte vikarer på din arbejdsplads. Ni af dem er unge, måske holder de sabbatår, måske er de under uddannelse, men de ved, at timeansættelsen ikke er permanent. Og selvom de er vant til at arbejde 40 timer på en uge, er det ikke en katastrofe, hvis de én uge kun får fem timer.

"Men den tiende kollega er enlig forælder. Og for vedkommende er det et kæmpestort problem. Her betyder fem timer i stedet for 40 forskellen på at kunne købe en flyverdragt, eller om børnene kan komme på sommerferie."

Det siger ph.d. og lektor Janne Gleerup, der er arbejdsmarkedsforsker ved RUC og står bag landets mest omfattende undersøgelse af prekarisering – et arbejdsmarked,

der i stigende grad går hen imod løse ansættelser.

"Der er nogle områder, hvor problemet er i vækst, for eksempel den offentlige sektor, blandt andet fordi den er præget af dårlig økonomi," siger Janne Gleerup og peger på, at fraværet af tryghed i ansættelsen giver en meget usikker tilværelse.

"I de senere år har vi snarere set en afvikling af et sikkerhedsnet end en udvikling. For eksempel med vanskelige optjeningsvilkår på dagpengeområdet," siger Janne Gleerup.

Har brug for to-tre job

Men fordi det kun rammer en vis del af medarbejderne, aner mange 'helt op i det

Janne Gleerup peger på, at dårlig økonomi i den offentlige sektor er årsagen til stadigt flere løse ansættelser.

politiske lag' ikke, at usikre ansættelser er et udbredt problem.

"Mange forbinder den offentlige sektor med faste kontrakter, løn under sygdom, ferie og pensionsopsparing. Men det er ikke hele billedet. Der findes mennesker, der har brug for at kombinere flere ansættelser for at klare sig," påpeger Janne Gleerup og understreger, at det ikke kun er usikkerhed og stress for den enkelte.

"Hvem der kommer på A-holdet kan være tilfældigt, og det virker dybt uretfærdigt. Derfor er det samfundsmæssigt sprængfarligt, hvis en ubegrundet ulighed breder sig," siger hun.

Og selvom de unge timeansatte nødvendigvis ikke synes, de har et problem, så kan det sagtens blive det på sigt.

"Når unge bliver ansat på dårlige vilkår, får vi vænnet en hel generation til forhold, forældrene aldrig ville have fundet sig i. De ved ikke, at det kunne være anderledes." ★

”

I de senere år har vi snarere set en afvikling af et sikkerhedsnet end en udvikling.

JANNE GLEERUP

PH.D. OG LEKTOR, ARBEJDSMARKEDSFORSKER, RUC

HER ER FALDGRUBERNE

Du bliver utryg. Timekontrakter giver en grundlæggende eksistentiel utryghed, fordi det rammer livsgrundlaget. Kan du betale dine regninger? Kan du betale husleje i denne måned? Har du nok til de daglige fornødheder? Kan du komme på ferie?

Du er altid på vej. Det ligger i de løse ansættelser, at du altid må videre og altid spiller på flere heste. Men det er stressende at have to jobs og samtidig gå til jobsamtale til et tredje, fordi kontrakterne er ved at udløbe. Det betyder, at du aldrig kan være helt mentalt til stede eller tillade dig fordybelse og tilknytning i dit arbejde.

Du får svært ved at etablere dig. Du kan ikke få en lejlighed, fordi du ikke har fast indtægt. Og hvis du som løsarbejder bliver gravid, er det svært at få job eller løn under barsel. Alt i alt: Usikre ansættelser skaber for mange en spiral af negative mekanismer.

Du mister faglig integritet. Arbejde skaber identitet og mening, og vi har brug for at kunne udvikle os i arbejdslivet. Men som timeansat er du sjældent den, der bliver investeret i via efteruddannelse og opkvalificering.

Mange oplever desuden, at de får de mindst attraktive arbejdsopgaver og bare fylder huller ud. Det kan i sidste ende betyde, at du oplever at miste fagligt selvværd.

Du oplever uretfærdighed. Som timeansat løser du ofte de samme opgaver som de fastansatte kolleger. Du har måske bare ikke pensionsopsparingen, barnets første sygedag, og du får ikke de interessante informationer eller bliver inviteret til julefrokost. Isoleret er det småting, men når privilegieforskellen bliver smurt ud i alle henseender i dit arbejde, giver det en følelse af ubegrundet forskelsbehandling, der rammer arbejdsglæden og skaber kløfter mellem kolleger.

Du overpræsterer. For at gøre dig synlig har du en tendens til at overpræstere. Hellere give for meget end for lidt, og hvem ved – måske får det forlænget din kontrakt. Du lægger dig måske nødig syg. Måske tilbageholder du kritik, fordi du ikke vil fremstå som en besværlig medarbejder og kollega. Eller du bider chikane i dig. Mennesker kan klare at være på prøve i en overgang, men det slider, hvis det bliver til en præmis for dit arbejdsliv.

KILDE: JANNE GLEERUP, PH.D. OG LEKTOR VED RUC

HJEMMEARBEJDE? IKKE HOS OS

I disse uger er det et år siden, coronakrisen ramte Danmark. Mange har været nødt til at arbejde hjemmefra. Men langt fra alle ...

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

PÆDAGOGMEDHJÆLPEN STINE MAYMANN

FOLK SPØRGER, HVORFOR JEG HAR SØGT 'NEDAD'

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: JACOB NIELSEN

Min farmor lærte mig fuglenes navne. Solsort, skade, mejse. En dag fløj en lille musvit ind gennem vinduet. Den flaksede panisk rundt i stuen, indtil den bankede ind i en rude og besvime. Livløst lå den i min hånd, indtil den kom til sig selv og fløj ud ad vinduet. Jeg var kun tre år, men lige der fik jeg den her store følelse af noget værdifuldt, som jeg kan være med til at passe på. Den følelse forsøger jeg at give videre til børnene. At mærke kulde, varme og blæst, sanse naturens dufte og lyde og opdage den glæde, det giver.

Jeg er uddannet lærer, har arbejdet som skovløber og boet i en skov ved Feldborg i Midtjylland med kronhjorte og ugler i baghaven. Det var ret fantastisk. Men da min far blev syg, ville vi tilbage til Sjælland, hvor jeg fik et vikariat som pædagogmedhjælper i en vuggestue. Her så jeg, hvordan de små børn helt intuitivt tager naturen ind. De er nysgerrige, de lægger mærke til små ting og har en umiddelbar glæde og gåpåmod. Og så er de ligeglade med, om de bliver beskidte og våde. De forsøger at forstå verden. Det er så interessant.

Folk spørger tit, hvorfor jeg har søgt 'nedad'. At jeg da må være gået voldsomt ned i løn. Men jeg føler det som, jeg har søgt tættere på. Det er som en rejse mod noget vigtigere, for jo tidligere vi starter med at opleve naturen, jo dybere bliver det for os, og allerede i femte klasse kan det være forsvundet. Jeg er overbevist om, at man ved at få et forhold til dyr og skoven, til fugle og insekter, bliver mindre tilbøjelig til at smide plast i naturen eller at tage bilen. Det er min måde at redde verden på. ★ MASCH@FOA.DK

| CV |

2019: Pædagogmedhjælper i daginstitutionen Fogedgården i Køge og medansvarlig for institutionens omstilling til naturprofil

2016-2019: Lærer på specialskole

2015: Natur- og scienceprojekt i tre daginstitutioner

2010-2015: Naturvejleder og skovløber

2004-2010: Folkeskolelærer

MOD LYSERE TIDER

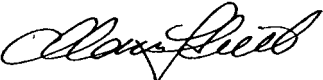
STRIIBEN | Vi er godt i gang med 2021 efter et forfærdeligt år, hvor corona holdt sit indtog med stærk indflydelse på vores verden. Nu handler det om kapløbet mellem vaccinerne og de nye mere smitsomme corona-varianter. Et kapløb, vi SKAL vinde.

FOA lykkedes i 2020 med at få sat skarpe aftryk på finansloven, så de offentlige arbejdspladser ikke igen kom til at betale prisen med massive nedskæringer. Vi har indgået et hav af aftaler med fokus på at skærme medlemmerne på arbejdspladserne. Vi har blandt andet sikret, at det anerkendes som en arbejdsskade, hvis du bliver smittet med corona på dit arbejde, og at risikogrupper kan blive hjemme med løn. Får du senfølgeskader, er der oprettet klinikker, der kan behandle. Desuden er det sikret, at kommuner og regioner kompenseres for coronaudgifter, så det ikke koster på normeringer.

Vi er forhåbentlig tæt på slutspurten, hvor vi kan se mod mere normale tilstande, omend med varige aftryk af corona. FOAs opgave bliver fortsat at fokusere på, at velfærden ikke skal betale for krisen. Vi skal også holde fast ved den positive læring, som håndteringen af corona har givet os. Slip medlemmernes faglighed fri. De kan også, når det gælder for alvor.

I skrivende stund er vi midt i overenskomstforhandlingerne. Jeg vil ikke lægge skjul på, at det er en særdeles vanskelig omgang. De økonomiske udsigter er usikre, balancerne mellem de mange faglige organisationer og forskellige faggrupper udfordrer os. Det samme gør arbejdsgivernes udmelding om en robust ramme (læs: smal ramme), så vi er på overarbejde med at finde løsninger. På foa.dk kan du finde de krav, vi har rejst.

Én ting er sikkert. Vi kæmper for at lande en overenskomsttafte, der er så god som overhovedet mulig, og som får fællesskabet styrket ud på den anden side. Med FOAs medlemmer i et stærkt fællesskab klarer vi den. Tak for jer! ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

ÉN TING ER SIKKERT.
VI KÆMPER FOR AT
LANDE EN OVERENS-
KOMSTAFTALE, DER
ER SÅ GOD SOM OVER-
HOVEDET MULIG.

@STRIIBMONA

HVAD
MENER
DU?

OM FULDTID

Vi har plukket kommentarer fra en af debatterne på Facebook. Fagbladet FOA har ringet til Birte Jensen for at høre, hvad der fik hende til tasterne.

Deltag i debatten

facebook.com/foadanmark

Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

BIRTE JENSEN

JEG FÅR NEJ TIL FLERE TIMER

Jeg er ansat 30 timer om ugen. De seneste tre-fire år har jeg jævnligt spurgt, om jeg kan få flere timer. Jeg skal snart på efterløn, men jeg føler godt, at jeg kan holde til at have for eksempel to eller fire timer ekstra om ugen. Men jeg ved snart ikke, om jeg gider at spørge længere, for svaret er det samme hver gang: 'Nej'. Jeg har en kollega, som også har spurgt om at gå op i timer mange gange. Hun får samme svar som jeg. Ledelsen prioriterer at have ufaglærte afløsere frem for at give os flere timer. Om det er på grund af, at de er billigere, ved jeg ikke. Det kan godt føles lidt som om, at man som fastansat er mindre værd end de ufaglærte afløsere. ★

JORL@FOA.DK

Birte Jensen

Birte Jensen

Jeg har bedt om at komme op i tid på det plejehjem jeg arbejder på, er på 30 timer, men det kan ikke lade sig gøre på min arbejdsplads, ønsket er bare til 32 eller 34 timer, men der er lukket

Synes godt om · Svar

ANDRE SKREV

18. JANUAR

Jacob Krogh-Simonsen

Nej tak til højere arbejdstid. I dag skal man holde, til man er 70, og mine 28 timer om ugen i aftenvagter er mere end rigeligt. Knokler en vis legemsdel ud af bukserne, hver gang jeg er på job. Går hjem efter hver vagt med ondt i skulder og knæ. Jeg vil hellere have højere løn og corona-tillæg.

18. JANUAR

Gitte Dam-Johansen

Jeg går ind for valgfrihed. Man skal kunne vælge, hvad der passer en. Jeg har kun været på fuldtid i meget få perioder, og jeg er hurtigt vendt retur til færre timer.

19. JANUAR

Sonja Engel Walther

Det vil være rart at kunne vælge, da helbredet også skal følge med. Men fint hvis der er bedre mulighed for fuldtid, da mange unge familier nok har økonomisk brug for det. Alternativt: Op med lønnen, hvor den burde være for at matche ansvaret.

Røde kinder året rundt

Børn og voksne i skovbørnehaven Svend Gønge er ude 365 dage om året – med mindre der er isslag. Naturen er en udtømmelig kilde til lærerige oplevelser, især fordi den er uforudsigelig, lyder det fra personalet. I skoven er der ikke nogen, der går i lige linje og holder i hånd i en retning, som voksne bestemmer. ”Vi ses ved de hvide sten,” lyder det bare, og så finder børnene selv vej. Det giver en stærk indre GPS.

AF NANA TOFT | FOTO: JØRGEN TRUE

Hurtigere hurtigere. Skovbørnehaven Svend Gønge i Næstved Kommune bruger hver dag de muligheder for aktiviteter, der byder sig til i Boserup Skov. Der er både plads til action i sneen og lommer af fordybelse.

Et godt råd. "Du skal sætte fødderne sådan her," råber Bertil til Valdemar, der ikke har lige så meget træning i et foranderligt landskab.

Griber mulighederne.

Naturen er uforudsigelig, og hver dag forandrer terrænet sig. Det udfordrer børnene – og personalet – der skal navigere i al slags vejr. "Det kan godt være, vi havde planlagt at filme eller synge. Men så kom der sne, og så griber vi den mulighed," siger pædagogmedhjælper Bente Olsen.

Ikke kaste. I skoven må de ældste af børnene flække brænde med en økse. Det giver en indsigt i, hvor meget man kan mestre som barn. "Ikke kaste kævl i bålet. Stille og roligt," siger pædagogmedhjælper Bente Olsen til Asta på fire år.

GUIDE

UDENFOR HELE ÅRET 3 idéer til at gribe de muligheder, der opstår

- **Er alle snemænd hvide?**

Er der faldet sne over nat-
ten? Hvad med at hælde
rød frugtfarve i sneen og
se, hvad der sker. Hvem
siger, at snemænd ikke kan
være i farver?

- **Kreative vandbaner**

Kan I få fat i nedløbsrør
eller brugte tagrender?
På en kedelig dag kan
I bruge dem til at lave en
vandbane i skoven. Læg
dem i forlængelse af hin-
anden. Brug jord, blade
eller sten og lignende til
at lave højdeforskelle.

- **Fabulerende historier**

Lad børnene finde tre
ting i naturen. Sæt jer
i en rundkreds og start
en historie, hvor hvert
barn fortæller og bruger
sin fantasi ud fra de ting,
han eller hun har fundet.

KILDE: JETTE ASTRUP, LEDER AF
SKOVBØRNEHAVEN SVEND GØNGE

Lomme af ro. Luna er lige
startet i skovbørnehaven.
I skoven er der plads nok
til at trække om bag en
træstamme, sidde med sin
bolle og en kop te og ob-
servere livet, høre lyde fra
kammerater og voksne og
vænne sig til at være en af
de store.

Kunst i det fri. På de
18 hektar land – cirka
25 fodboldbaner – som
skovbørnehaven råder
over, står der staffelier
i skovbunden. Året rundt.
Det motiverer i højere grad
børnene til at gribe en
pensel, eller et blad eller
en pind, hvis de får lyst.

EN DAGPLEJER BØR HØJST HAVE FIRE BØRN

FAGLIGT TALT | ”Gode vuggestuer og børnehaver er afgørende for at sikre et godt og trygt børneliv og udgør en vigtig ramme for vores børns hverdag, deres tidlige trivsel, læring og udvikling. Derfor blev det med finansloven for 2020 aftalt at indføre lovbundne minimumsnormeringer fra 2025.”

Sådan står der i aftalen for finanslov 2021. Ikke et ord om dagplejen – på trods af, at FOA utrætteligt har peget på, at normeringen i dagplejen på højst fem børn er et levn fra det forrige århundrede og ude af takt med aftalen om minimumsnormeringer på højst tre børn pr. pædagogisk medarbejder i vuggestuen.

Politikerne indrømmer med finansloven for 2021, at fem børn i alderen 0-2 år til én pædagogisk medarbejder er for mange, idet de i aftalen har sat et loft på højst fire børn i en privat pasningsordning. Hvorfor i alverden satte de så ikke samme loft for børn i dagplejen? Det spørgsmål vil vi i Pædagogisk Sektor stille til samtlige børneordførere på Christiansborg i en forventning om, at der på næste års finanslov indføres et loft på fire børn i dagplejen.

En FOA-undersøgelse blandt forældre viser, at forældre ikke ønsker et dagtilbud med én voksen til fem børn. Og aftalen om fem børn i dagplejen er fra 1979, hvor en tredjedel af de børn, der var i dagpleje, var 3-11 år gamle. Det er ikke engang billigere for kommunerne at indskrive fem børn i dagplejen. Og det er ikke en god løsning for børnene og deres trivsel, læring og udvikling. ★

KIM HENRIKSEN
SEKTORFORMAND

”

FOA VIL KÆMPE FOR, AT DER PÅ NÆSTE ÅRS FINANSLOV INDFØRES ET LOFT PÅ FIRE BØRN I DAGPLEJEN.

@FOAHENRIKSEN

KORT
OG
GODT

42%

af FOA-medlemmerne inden for det pædagogiske område (0-6 år) bruger screeningsværktøjer som for eksempel TOPI til at dokumentere børnenes trivsel.

KILDE: FOA-UNDERSØGELSE OM TIDLIG OPSPORING

FOTO: JØRGEN TRUE

PAS PÅ HÅNDEKSEM UNDER CORONA

58 personer har fået anerkendt en hudlidelse som en erhvervssygdom i relation til coronavirus. Det kan være brug af for eksempel sprit, rengøringsmidler eller handsker, der har givet eksem eller gener.

KILDE: ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVSSIKRING, DATATRÆK 7. DECEMBER 2020

Læs mere
bfa-service.dk/paa-med-handsken

FOTO: FAGBLADET FOA

Appel: psykiatriens sidste offer

Lørdag 9. januar blev der afholdt en mindehøjtidelighed ved botilbuddet Ørbæksskille ved Fårveje. Her blev den 29-årige socialpædagog Yamma Ahamadzai på tragisk vis knivdræbt om eftermiddagen 30. december 2020. Arbejdstilsynet gav dagen efter botilbuddet to strakspåbud, fordi medarbejderne dagligt arbejdede alene med beboere med kendt ud-

adreagerende adfærd, og fordi beboerne havde fri adgang til lange, skarpe knive. Til mindehøjtideligheden efterlyste familien bedre forhold for medarbejderne i socialpsykiatrien, så Yamma Ahamadzai bliver 'psykiatriens sidste offer'. Han er den sjette medarbejder, der er blevet dræbt på et bosted siden 2012.

SÅ MANGE PENGE FÅR DIN KOMMUNE

Pengene til minimumsnormeringer er på vej ud til kommunerne. De bliver fordelt efter kommunens børnetal, så ikke overraskende er det Københavns Kommune, der står som top scorer med 97.980.000 kroner ekstra til pædagogisk personale i 2021. Hvis du er nysgerrig på, hvor meget din kommune får, kan du gå ind på uvm.dk – skriv 'minimumsnormeringer + fordelingsliste' i søgefeltet.

KILDE: BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

EVALUERING AF LÆREPLANEN UDSKUDET

Dagtilbuddene har arbejdet med 'Den styrkede pædagogiske læreplan' siden 2018. Men på grund af corona er evalueringen og udarbejdelsen af den skriftlige læreplan blevet udskudt fra 31. december 2020 til 1. marts 2021.

KILDE: BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

FOTO: COLOURBOX

FÅ HJÆLP TIL SKOLESTART

Har I et barn i jeres institution, der skal starte i skole, og som har brug for støtte til en god skolestart? Så er der hjælp at hente i projektet 'SkolestartsVenner', som er et tilbud til børn, der er udfordret socialt eller følelsesmæssigt. Det er studerende fra Københavns Professionshøjskole, der som frivillige er skolestartsvenner.

Læs mere
kp.dk/skolestartsvenner

Den helt ærlige erkendelse er, at vi ikke har gjort det godt nok. Det er et område, som har været underprioriteret i for mange år.

ASTRID KRAG

SOCIAL- OG ÆLDREMINISTER,
TIL FAGBLADET FOA SOM REAKTION PÅ,
AT DER FORTSAT ER MASSIVE PROBLEMER MED
VOLD PÅ SOCIALPSYKIATRISKE BOSTEDER

TEMA

RYTME

At lære at følges ad i en fælles puls er essentielt for børns udvikling.

For rytme synkroniserer hjerneaktivitet og udvikler evnen til at begå sig socialt.

OPRÅB FRA EKSPERTER:

FÅ NU GANG I MUSIKKEN

Det er for tilfældigt, om børn møder pædagogisk personale, der kan synge og lave musik med dem, lyder det fra to forskere. Børn skal lege med remser og sange – helst hver dag.

AF JONNA TOFT, REDAKTIONEN@FOA.DK | FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Når børn siger en remse, begynder de tit at bevæge sig. Rytmen gør det sjovt, og de husker teksterne bedre,” siger Lotte Salling.

Hun er forfatter og har blandt andet skrevet ‘Rappe-Skraldebogen’, en rim- og remsebog om affaldssortering, der uddeles til alle børnehavebørn i Aarhus Kommune.

”Emnet er måske ikke så spændende for børn, men når det er omsat til rim og remser, kan de godt lide det. De sætter melodi på, og de digter videre. Rytmen i remserne er selve legen,” siger hun.

At følges ad i en fælles puls er helt grundlæggende for børns udvikling, forklarer læge og hjerneforsker Kjeld Fredens. Det har nemlig stor betydning for evnen til at tilegne sig sproget og begå sig i sociale sammenhænge.

”Vi har rytme i os fra fødslen. Når mor siger ‘da-da’, og barnet svarer, opstår en rytmisk dynamik, der blandt andet lærer barnet at lytte. Vores lytteevne er grundlæggende for vores sociale sans. Børn, der ikke vil indgå i det samspil, kan have autisme,” siger han.

Synkroniserer hjerneaktivitet

Det særlige ved rytme er, at det kan synkronisere, forklarer Kjeld Fredens. Hvert område i hjernen har sin rytme og sine aktiviteter. Når to områder skal arbejde sammen, skal de lære at følges ad.

”Rytme synkroniserer hjerneaktivitet og sociale relationer og giver fornemmelse for timing.”

Kjeld Fredens peger desuden på, at musik og rytmik er enormt vigtigt for udviklingen af sprogtonen, ordforrådet, udtalen og den sproglige arbejdshukommelse.

”Men det åbner også øret mod omverdenen, så børn lærer at fange de uforudsigelige nuancer i kommunikationen. Remser og sange, hvor børn bruger kroppen, kan for eksempel hjælpe dem til at forstå begreber og metaforer som ‘sommerfugle i maven’ eller ‘busken springer ud’. Det er forudsætningen

MUSIKUNDERVISNING ER NEDPRIORITERET

Siden 2007 er musik ikke længere et fag i pædagoguddannelserne, og færdigheder i musik er ikke nødvendige for at blive pædagog.

Musik (og andre æstetiske udtryksformer) er stort set ikke nævnt hverken i de 6 læreplanstemaer (Dagtilbudsloven 2007) eller i Den styrkede pædagogiske læreplan (2018). Det påhviler det enkelte dagtilbud at udfylde rammerne, og der er således ikke noget incitament i de generelle bestemmelser for at lægge vægt på musik.

KILDE: RAPPORTEN ‘MUSIKFAGET I UNDERVISNING OG UDDANNELSE – STATUS OG PERSPEKTIV 2020’, UDGIVET AF DPU.

for at forstå mere abstrakt viden og udvikle kreativitet og fantasi.”

Mere musik ind i hverdagen

Både Kjeld Fredens og professor i musikpædagogik Inge Marstal mener, at der bør være langt mere musik og rytmik i dagtilbuddene.

”Rytme, sang og bevægelse er tre sider af samme udtryk. Små børn synger spontant, når de leger, og her har de et rum at gå ind i, hvad enten de er glade eller kede af det. Musik udtrykker stemninger, og det udvikler forståelsen af ’hvem er jeg, og hvem er de andre’,” siger Inge Marstal.

”Børn, der synger, er åbne og lydhøre. Gennem musik lærer de om struktur: Rytme er jo altings orden. Det giver en god basis for intellektuel og social udvikling, og gentagne undersøgelser viser, at børn, der får musikundervisning, klarer sig bedre i dansk og matematik,” siger hun.

”Hvis børn har problemer med motorikken eller koncentrationsbesvær, eller hvis de husker dårligt, kan det ofte afhjælpes ved at træne deres rytmiske sans.”

Katastrofe, at musik er droppet

Derfor er det uforståeligt, at pædagoger nu kan blive uddannet helt uden at have musik, mener Inge Marstal og Kjeld Fredens.

”Det er en katastrofe,” siger Inge Marstal. ”Nu er det helt tilfældigt, om børn møder pædagogisk personale, der kan synge og lave musik med dem.”

Som formand for Tænketanken for Musikundervisning var hun i 2016 med til at anbefale over for de relevante ministre, at musik genindføres som obligatorisk fag på pædagoguddannelsen. Det er dog ikke sket.

”Der er en naturlig musikalsk udtryksslyst i os alle, og hvis den ikke stimuleres, går den til grunde. Og barnet går glip af en udviklingsmulighed. Det er synd, når nu vi ved, at arbejdet med musik og rytmik giver udadvendte og glade børn, der har bedre forudsætninger for at lære nyt og begå sig socialt,” siger hun. ★

”

Har vi et nyt, lidt utrygt barn, kan vi nå langt ved at synge dets favoritsang.

KASPER KRISTENSEN
PÆDAGOGISK ASSISTENT

Hej-sangen samler alle

Selv små børn rokker med, når der er sangsamling i Børnehuset Sangfuglen. Musikken giver tryghed, fællesskab og bedre sprog.

”Børnene får myrer i bukserne, når vi synger. Rytmen går lige i kroppen – de skal bare bevæge sig,” smiler Kasper Kristensen, der er pædagogisk assistent i Børnehuset Sangfuglen, Gedsted i Himmerland.

Han arbejder med de yngste børn i vuggestuen, og her holder han og pædagog Gitte Møller Stück sangsamling to gange om ugen.

De begynder med Hej-sangen, hvor børnene klapper på lårene. Selvom nogle af børnene ikke har så meget sprog, er det tydeligt, at de lever sig ind i det. De kigger på de store, griner og efterligner de stores bevægelser.

”Vi har nogle tosprogede børn, og selvom de ikke kan så meget dansk i starten, er de altid med på rytmerne. Musikken skaber et fællesskab,” siger Kasper Kristensen.

Sang er kommet i faste rammer

For tre år siden blev Børnehuset Sangfuglen sangcertificeret, og siden har man holdt sangsamlinger mindst to gange om ugen på alle stuer.

I vuggestuen bliver gentagelser vægget højt. Efter Hej-sangen synger de tre-fire fagte- og bevægelsessange. Børnene laver rytmer med pinde, rasleæg og rangler, og de øver sig blandt andet i at starte og stoppe nogenlunde samtidig. Til sidst synger de en Farvel-sang.

”Børnene kan bedst lide enkle sange som ’Hjulene på bussen’ og den, hvor de skal gemme rasleægget og finde det igen,” siger Kasper Kristensen.

”Når de er vant til at synge og spille, giver musik tryghed. Hvis et barn er ked af det, kan det ofte løses med en sang. Har vi et nyt, lidt utrygt barn, kan vi nå langt ved at synge dets favoritsang,” forklarer han.

”Musikken virker samlende. Børnene er fælles om den. På legepladsen leger de med dem, de plejer, men når vi laver musik, er alle med. Et stille barn kan nogle gange blomstre op, og de ser nye sider af hinanden. De synger og spiller også tit for sig selv, mens de er i gang med en leg,” siger han.

Gode til at tale

Det aktive musikliv ser ud til at have en god indvirkning på børnenes sprog. Daginstitutionerne i Vesthimmerlands Kommune bruger ’Kompetencehjulet’ til evaluering af faglige observationer, og i Sangfuglen ligger børnenes ordforråd, udtale og lytteforståelse højere end kommunegennemsnittet.

Leder Pia Johansen siger: ”Vi ved det jo godt fra forskningen, men vi oplever det også i praksis: Sang og musik giver gevinst på så mange områder.” ★ ➔

9 tips til rytmeleg

Musik og remser er et stærkt pædagogisk redskab. Vær bevidst om det, observér hvad der sker og prøv dig frem, siger rytmikbandit Pernille Germansen.

GUIDE

1

GRIB EN TROMME ELLER KLAP PÅ LÅRENE

Du behøver ikke være musiker for at bruge en tromme sammen med børn. Ofte ligger den største hindring i, at vi bliver generte over for vores kolleger. Hvis trommen er grænseoverskridende, så start med at klappe på lårene i takt til musikken og mærk, hvad rytternes energi betyder for legen og bevægelserne. Trommer og rasleæg er gode instrumenter for små børn.

2

KOM NED PÅ GULVET

Krop og rytme hænger sammen. Det er instinktivt for børn at bevæge sig til rytmer, og det skal der være plads til. Rytmik handler om at understøtte børnenes leg og initiativer og sætte gang i masser af sjov bevægelse. Derfor skal I ikke sidde på stole. Stå op eller sid på gulvet.

3

VÆLG SANGE OG REMSER I TALESPROG

Simpelt, talenært sprog gør sange og remser forståelige og nærværende for børn. Digt gerne videre sammen. Det sætter gang i børnenes lyst til at lege med sproget.

4

BRUG RAMMESANGE

En rammesang har et fast omkvæd, og så sker der noget i hvert vers, som børnene kan bestemme. For eksempel 'Ude på det store hav' af Lotte Kærså. Rammen er let at afkode, og den giver plads til, at børnene bliver set – også de stille børn, der bruger lang tid på at finde et svar. I kan lave vilde ting og stille ting inden for den samme ramme, og I kan gribe de idéer, der opstår spontant.

Læs mere
rytmikbandit.dk

KILDE: PERNILLE GERMANSEN, MUSIKER, JOURNALIST OG SANGSKRIVER PÅ MUSIK- OG BEVÆGELSESPROJEKTET HOPPELINE. HUN ER EN AF FIRE 'RYTMIKBANDITTER', DER HOLDER KURSER OM RYTMIK, MUSIK OG BEVÆGELSE FOR BØRN.

5	6	7	8	9
SYNG IKKE FOR DYBT Det vigtigste er at synge løs. Men det kan være fint at tænke på, at tonen ikke skal ligge for dybt. Børns stemmebånd er nemlig mindre end voksnes, så de har lysere stemmer.	SKIFT SVÆRE FAGTER UD Svære bevægelser som fingerlegen i 'Lille Peter Edderkop' kan få nogle børn til at opleve, at de ikke kan være med. Prøv i stedet at lave grovmotoriske bevægelser for hele kroppen. Sæt for eksempel et spindelvæv op med tape på gulvet og bevæg jer som edderkopper til sangen.	UNDERSTØT BØRNE- RYTME Prøv at betragte et barn, der hopper, og understøt hopperytmen med en tromme eller et rasleæg. Børn hopper hurtigt, fordi benene er korte. Find på en remse eller sang, der passer til tempoet.	LAV STEMNINGS- SKIFT Vær ikke bange for kaos. Den vilde, voldsomme danseleg kan hurtigt ændres til en hviskende, intim stemning, hvis du trommer lige så stille.	SYNG BESKEDERNE Prøv at synge 'Nu skal vi vaske hænder', og 'Nu skal vi have flyverdragter på', eller sig det med rytme som på vers. Børnene lytter mere og husker det bedre. Det giver også en anden stemning i rummet, end hvis du råber beskederne.

”Vi anede ikke, at vi som efterladte kunne få hjælp”

I maj 2020 døde den 75-årige social- og sundhedsassistent Preben Kastrup, efter at han var blevet smittet med corona på det plejehjem, hvor han arbejdede. Støtten fra FOA har været uvurderlig, siger datteren.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: TOBIAS STIDSEN

FOTO: PRIVAT

Social- og sundhedsassistent Preben Kastrup blev 75 år.

KEND DIN RET

HJÆLP TIL EFTERLADTE

Hjælpen fra FOA stopper ikke nødvendigvis, når et medlem dør. Hvis tingene ikke går ordentligt for sig, og situationen er så alvorlig, at det for eksempel ender med et dødsfald, bistår FOA selvfølgelig de efterladte i en svær situation.

KILDE: ANDERS BANG MØNSTER HANSEN, ADVOKAT I FOA

Det har været en kamp. Sådan beskriver de efterladte til den 75-årige social- og sundhedsassistent Preben Kastrup det forløb, de oplevede, efter at han i 2020 blev smittet med corona på sin arbejdsplads og døde.

”Det har været frygtelig opslidende,” siger hans datter Marianne Kastrup Weyhe.

Preben Kastrup arbejdede på plejehjemmet Salem i Gentofte, og familien måtte selv henvende sig til stedet for at få meldt sagen som en arbejdsskade. Begravelseshjælpen på 5.000 kroner fik de i første omgang afslag på, og de tre måneders løn, som Preben Kastrups enke, Birgit Kastrup, endte med at få, gik først igennem, da FOA henvendte sig. En god dialog med Salem og Diakonissestiftelsen, som Salem hører under, ventede de efterladte ved redaktionens slutning stadig på.

Uden FOA ingen hjælp

Preben Kastrup var medlem af FOA, som derfor har bistået de efterladte. De var ikke klar over, at de som pårørende havde den mulighed.

”Jeg føler, at den eneste hjælp, vi har fået, er den hjælp, vi har fået af FOA,” siger Marianne Kastrup Weyhe og suppleres af sin mand, Peter Weyhe:

”Jeg er overbevist om, at hvis vi ikke havde fået hjælp af FOA, så havde vi hverken fået begravelseshjælp eller tre måneders løn, og vi havde slet ikke vidst, hvordan vi skulle køre sagen i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES),” siger han.

Påbud fra Arbejdstilsynet

Preben Kastrup blev smittet med corona i begyndelsen af april 2020 efter at have været på aftenvagte med en beboer med symptomer. For Preben Kastrup eskalerede sygdommen hurtigt, først derhjemme, siden på intensivafdelingen på Gentofte Hospital, hvor han blev lagt i respirator. 22. maj afgik han ved døden.

I perioden blev 19 beboere og 12 medarbejdere på plejehjemmet smittet med corona, og i august fik Plejehjemmet Salem et påbud fra Arbejdstilsynet for ikke at have truffet effektive foranstaltninger for at beskytte de ansatte tilstrækkeligt mod coronasmitte.

Det mindste FOA kan gøre

Derudover var det en skærpende omstændighed, at Preben Kastrup var 75 år og dermed i risiko for at få et alvorligt sygdomsforløb, og at han desuden arbejdede uden værnemidler med en beboer, der havde symptomer.

Men selvom det fik en dødelig udgang for Preben Kastrup, har Arbejdstilsynet hverken meldt Salem til politiet eller givet bøde for uforsætlighed. Og det har FOA klaget over.

”Når man som virksomhed har overtrådt arbejdsmiljøloven, og konsekvensen har været så voldsom som et dødsfald, så mener jeg som minimum, at man burde have oversendt sagen til politiet til vurdering,” siger Anders Bang Mønster Hansen, der er advokat i FOA.

Han har kørt sagen for familien i Ar-

bejdsmarkedets Erhvervssikring, over for Arbejdstilsynet og over for Salem og Diakonissestiftelsen, hvor han gentagne gange har henvendt sig, fordi familien ønsker et møde.

Desuden ligger FOA stadig i forhandling med Diakonissestiftelsens forsikringsselskab.

”Det mindste, vi kan gøre, er at hjælpe dem med at få det, loven siger, de skal have. Om ikke andet, kan vi hjælpe med økonomien,” siger Anders Bang Mønster Hansen. ★ MASCH@FOA.DK

”Det har været et frygteligt hårdt forløb, og vi havde været endnu sværere stillet, hvis vi ikke havde fået hjælp af FOA,” siger ægteparret Marianne Kastrup Weyhe og Peter Weyhe, datter og svigersøn til den afdøde social- og sundhedsassistent Preben Kastrup.

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Kenn Kristensen
**FIK GENÅBNET ADGANG
TIL SYGEDAGPENGE**

Den 54-årige serviceassistent Kenn Kristensen var ramt af stress og depression og var så syg, at han hverken kunne deltage i opfølgningssamtaler på sin arbejdsplads, Sundhedshuset i Helsingør, møder i kommunens sygedagpengesekretariat eller svare på henvendelser i e-Boks.

Det betød, at kommunen stoppede for hans sygedagpenge – stort set samtidig med, at han også blev fyret.

Det kunne have kostet ham mange penge, men FOA Nordsjælland formåede at få kommunen til at genåbne sagen med tilbagevirkende kraft. Kenn Kristensen fik efterbetalt 40.000 kroner – og kom også tilbage på sygedagpenge.

Mette Møller
SLÅET TILBAGE TIL START

Mette Møller var 20 år, da hun som vikar på et plejecenter skulle forflytte en benamputeret borger – og hørte et knæk i sin ryg. ”Det er ikke alvorligt,” tænkte hun, men det viste sig at være en diskusprolaps, som ændrede Mette Møllers liv. I dag – ni år senere – lever hun i et smertehelvende som førtidspensionist. Efter et årelangt tv-trækkeri om mengrad og tab af erhvervsevne er hun blevet slået tilbage til start af Ankestyrelsen, som pludselig har ændret kurs og afvist hendes rygggener som en arbejdsskade. Sammen med FOA skal Mette Møller til november i retten for at kæmpe for, at Ankestyrelsen genoptager sagen.

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling via foa.dk

Sådan får du tidlig pension

GUIDE

FOLKEPENSIONS- ALDEREN STIGER

I 2022 skal du være 67 år for at gå på folkepension. I 2030 stiger den til 68 år. I 2035 til 69 år. Og i 2070 vil den være 74 år, hvis Folketinget fortsætter med at regulere efter stigende levealder.

MANGE I FOA KAN FÅ TIDLIG PENSION

Regeringen vurderer, at cirka 4.000 medlemmer af FOAs a-kasse i 2022 vil have ret til at gå på tidlig pension. I en medlemsundersøgelse svarer 8 ud af 10 FOA-medlemmer, at de finder det 'sandsynligt' eller 'meget sandsynligt', at de vil bruge en ordning med mulighed for tidlig pension.

Loven om tidlig pension blev vedtaget kort før jul, og den giver mange FOA-medlemmer mulighed for at trække sig tilbage et, to eller tre år før den almindelige pensionsalder. Men reglerne kan være svære at forstå og indeholder mange detaljer. Her får du et overblik.

AF FINN DANIELSEN, FIDA@FOA.DK

Har du brug for hjælp

Kontakt din FOA-afdeling via foa.dk

KILDER: LOV OM INDFØRELSE AF RET TIL TIDLIG PENSION, BORGER.DK, BESKÆFTIGELSESMINISTERIET, REGERINGEN, STYRELSEN FOR ARBEJDSMARKED OG REKRUTTERING (STAR), FOA-MEDLEMSUNDERSØGELSE JUNI 2019

1	2	3	4	5
BETINGELSER Du kan få tre år med tidlig pension, hvis du er født i perioden fra 1955 til 1966 og har været 44 år på arbejdsmarkedet. Hvis du har arbejdet i 42 eller 43 år, kan du starte dit otium et eller to år før normal folkepensionsalder. Er du født senere end 1966, øges kravene til, hvor længe du skal have været på arbejdsmarkedet for at gå på tidlig pension. Det skyldes, at folkepensionsalderen gradvist stiger de kommende år. Efter at du eventuelt har fået bevilget tidlig pension, skal du i en periode op til tre måneder før pensioneringen enten have arbejde eller være i a-kasse i ni sammenhængende måneder.	VILKÅR Som tidlig pensionist får du en ydelse, der svarer til folkepensionens højeste niveau på 13.550 kroner om måneden. Den ydelse reduceres, hvis du har en pensionsformue på mere end to millioner kroner – og den går i O, hvis pensionsformuen er større end fem millioner kroner. Du må tjene op til 24.000 kroner om året uden reduktion i ydelsen, derefter trækkes 64 procent.	ANCIENNITET Antallet af år på arbejdsmarkedet tælles, fra du fylder 16 år og indtil det tidspunkt, hvor du er seks år fra din folkepensionsalder. Er du født i 1963, 1964, 1967 og 1968, er det dog syv år før. Arbejdet kan dokumenteres af ATP-indbetalinger eller på anden vis. Deltid (typisk mere end 18 timer om ugen) lige stilles efter nogle indviklede regler med fuldtid, fra du er fyldt 18 år. Perioder med en lang række offentlige ydelser for eksempel dagpenge, syge- og barseldagpenge, uddannelse senere i livet og praktiker under SU-uddannelser tæller med. Perioder på kontanthjælp tæller ikke med.	ANSØGNING Loven om tidlig pension træder i kraft 1. januar 2022. Reglen er, at man kan søge seks år før sin folkepensionsalder, altså fra det tidspunkt, hvor ancienniteten beregnes. Det hedder 'opgørelsesår'. Det betyder, at du fra 1. august 2021 kan søge om tidlig pension, hvis du er fyldt 61 år. I takt med at folkepensionsalderen stiger, flyttes opgørelsesåret også. Du kan søge i hele perioden fra opgørelsesåret og frem til almindelig pensionsalder. Bliver ansøgningen godkendt, får du et bevis for, at du kan gå på tidlig pension.	RÅD OG HJÆLP Udbetaling Danmark administrerer ordningen med tidlig pension og skal ifølge loven også vejlede om den. Reglerne er komplicerede, så det kan mange få brug for. Hvis du er usikker på, hvad loven betyder for dig, kan du også få hjælp i FOA. Det er vigtigt, at du får afklaret, hvilken form for tilbagetrækning der passer bedst til dig. Måske er det ikke tidlig pension, men seniorpension eller førtidspension. Og hvis du har ret til efterløn, eller allerede er gået på efterløn, kan du i stedet vælge tidlig pension og få kompensation for dit efterlønsbidrag. Få råd om, hvad der tjener dig bedst i din FOA-afdeling.

FOTO: JOHNER/RITZAU SCANPIX

INDBLIK ULLIGHED I SUNDHED

FORSKER:

VI SKAL TURDE BLANDE OS I UDSATTE BORGERES SUNDHED

INDBLIK ER SKREVET AF THOMAS BJERG | FOTO: TOR BIRK TRADS OG JACOB NIELSEN

MØD
DEM PÅ
DE NÆSTE
SIDER

Susanne Møller
Social- og sund-
hedsassistent
"Vi har fået borgerne
til at dyrke motion."

Liselotte Bilenberg
Social- og sund-
hedsassistent
"Sundhedstjek er
virkelig effektivt."

Camilla Lindhal
Omsorgsmedhjælper
"Vi er beboernes
talerør."

Katrine Vrede
Social- og sund-
hedsassistent
"Vi er dygtige til at
sikre ekstra støtte."

Tina Jonasson
Social- og sund-
hedsassistent
"Der er kæmpe
sociale forskelle
på borgerne i
vores område."

Frontmedarbejderne har en nøglerolle i at modvirke ulighed i sundhed ved at opspore sygdom hos udsatte borgere. Men på bosteder og døgninstitutioner halter det bagefter, viser ny medlemsundersøgelse.

D en voksende sociale ulighed i Danmark slår markant igennem hos den fjerdedel af borgerne, der går kortest i skole og har den laveste indkomst. De bliver mere syge,

og de dør mellem fem og ti år før de højest uddannede og rigeste. Det har flere undersøgelser, senest fra Sundhedsstyrelsen, vist.

Men eksperter peger på, at frontpersonalet i højere grad kan indtage nøgleroller for at modvirke uligheden. Det gælder i ældreplejen, men også på bosteder

i socialpsykiatrien og på døgninstitutioner for borgere med funktionsnedsættelser.

Overlæge Morten Sodemann leder Indvandrermedicinsk Klinik på Odense Universitetshospital og har beskæftiget sig med ulighed i sundhed i årtier. Han peger på, at social- og sundhedsansatte ved, hvilke borgere der har mest brug for hjælp, og kan kæmpe for, at de får mere opmærksomhed.

”De eneste, der kan gøre det, er dem, der står i frontlinjen og møder de mest

udsatte borgere. Borgere med stærke pårørende skal nok klare sig,” siger Morten Sodemann.

Lever op til 20 år kortere

Ifølge forsker og projektchef Sidsel Vinge fra Videnscenter for Velfærd slår ulighed i sundhed allerhårdest igennem på bosteder for voksne. Hun efterlyser, at medarbejderne tager mere ansvar for, at borgerne lever sundt og ikke kun påtager sig pædagogiske og socialfaglige opgaver.

”På bosteder gemmer vi os under tanken om, at beboerne selv bestemmer over deres liv og sundhed. Det gør, at de dør tidligere end gennemsnittet. Det socialfaglige og pædagogiske personale er nødt til at tænke lighed i sundhed ind i hverdagen. Sundhed er ikke noget andre tager sig af, mens bostederne alene tager sig af det socialfaglige og pædagogiske.”

Sidsel Vinge sammenligner med daginstitutioner, hvor man tager ansvar for at skabe sunde rammer med ernæringsrigtig mad og bevægelse.

INDBLIK ULLIGHED I SUNDHED

Hvad skal der til for at prioritere tidlig opsporing højere i dit arbejde?

Mere tid med hver borger:

56%

I højere grad i kontakt med de samme borgere:

41%

Mere sparring med kollegerne om borgerne:

40%

KILDE: FOA-UNDERSØGELSE OM TIDLIG OPSPORING, 2.137 DELTOG

”

Vi skal ikke bare acceptere, at borgere på bosteder og institutioner dør så meget tidligere.

TORBEN HOLLMANN

FORMAND FOR SOCIAL- OG SUNDHEDSSEKTOREN I FOA

”På bostederne kunne man være mere opføgende og gå mere op i, hvad borgerne spiser, tilbyde hjælp til rygestop og få mere motion ind i hverdagen. Og være bedre til at kontakte sundhedspersonaler, hvis der er tegn på begyndende sygdom,” siger hun.

Ældreplejen er foran

En ny undersøgelse blandt FOA-medlemmer bekræfter, at der er mere fokus på tidlig opsporing i hjemmeplejen og på plejehjem end i socialpsykiatrien, behandlingspsykiatrien og på specialområdet.

For eksempel er 90 procent af de ansatte i ældreplejen helt eller delvist enige i udsagnet ’Min arbejdsplads har fokus på tidlig opsporing af funktionsnedsættelser, sygdomme og sygdomsforværring’. Til sammenligning er tallene 64, 76 og 79 procent på henholdsvis specialområdet, i socialpsykiatrien og i behandlingspsykiatrien. Noget tilsvarende gælder i spørgsmålet, om arbejdspladsen har de nødvendige redskaber til at lave tidlig opsporing.

FOA: Mindre teams er vejen frem

Torben Hollmann, formand for FOAs Social- og Sundhedssektor, anerken-

der, at det er en svær opgave at tage vare på borgernes sundhed i socialpsykiatrien og på specialområdet.

”Men vi skal ikke bare acceptere, at borgere på bosteder og institutioner dør så meget tidligere.

Vi skal derfor tilføre sundhedsmæssige kompetencer til bostederne.”

Torben Hollmann ser gerne, at læger kommer fast ligesom plejehjemslæger.

”Det vil højne de sundhedsmæssige kompetencer og motivationen hos personalet, at de skal forberede sig og borgerne på, at lægen kommer.”

I ældreplejen kunne en anden form for organisering fremme tidlig opsporing af sygdom, mener Torben Hollmann.

”Vi har brug for mindre teams, så borgerne får besøg af de samme medarbejdere, der så lettere kan opdage ændringer. I mindre teams kan medarbejderne også bedre hjælpe hinanden, hvis en borger får brug for mere omsorg i en periode.” ★

”VI VIL HELLERE FOREBYGGE END BEHANDLE SYGDOM”

På det socialpsykiatriske bosted Tangkær er to sosu-assistenter med til at arrangere tværfaglige sundhedstjek for beboerne, der kan have svært ved at udtrykke, hvordan de har det.

FOTO: TOR BIRK TRADS

Sosu-assistent Liselotte Bilenberg motiverer beboerne på Tangkær til at sætte ord på, hvad de vil have ud af sundhedstjekket. ”For mange gør det en forskel, at lægen og behandlerne kommer til dem, frem for at de skal hen til lægen.”

De 60 beboere på det socialpsykiatriske bosted Tangkær har blandt andet skizofreni, alkoholdemens og bipolar lidelse. Nogle har en retslig foranstaltning, og hos flere spiller misbrug eller afhængighed ind. Derfor kræver det en særlig indsats, hvis medarbejderne skal opdage symptomer på begyndende sygdom.

”Mennesker med psykiatriske udfordringer kan have svært ved at give udtryk for, hvordan de har det, og de kan forveksle somatiske og psykiatriske problematikker. Mange dør 10-15 år tidligere, og det vil vi modvirke. Vi vil hellere forebygge end behandle sygdom,” siger social- og sundhedsassistent Susanne Møller.

Forbereder sundhedstjek

Bostedet på Djursland har derfor indført sundhedstjek for beboerne, hvor op til syv fagpersoner deltager – en praktiserende læge, en psykiater og en sygeplejerske fra den lokale psykiatri, en farmaceut, en medarbejder fra beboerens kontaktteam og så social- og sundhedsassistenterne Susanne Møller og Liselotte Bilenberg. De er henholdsvis koordinator og medicinansvarlig.

”Man træder ind i et effektivt rum.

Alle, der har en stemme omkring beboerens sundhed, er til stede, og vi kan ændre på ting med det samme,” siger Liselotte Bilenberg.

Forinden får beboerne taget blodprøver og EKG, og farmaceuten gennemgår medicinen. Personalet forsøger at finde beboernes motivation til at udfylde spørgeskemaer om deres sundhed, og hvad de vil have ud af mødet, der varer et kvarter. De kan også skrive ønsker om ændringer ind.

”Jeg laver sedler, der minder dem om mødet, og mine kolleger og jeg kan hjælpe dem med skemaet. Vi forbereder dem så godt som muligt,” siger Liselotte Bilenberg.

Flere motionerer

Sundhedstjekket har kørt siden 2011. Undervejs har man blandt andet opdaget tegn på diabetes, vitaminmangel, højt kolesteroltal og søvnnapnø. Der er i dag færre småbesøg hos lægerne.

Susanne Møller forklarer, at beboerne også motionerer mere.

”Vi har startet en gå-gruppe, nogle løber med fysioterapeuten, og andre vil svømme eller spille fodbold. De er blevet mere opmærksomme på deres sundhed.” ★

ÆNDRINGER I BEBOERNES LYDE KAN VÆRE TEGN PÅ SYGDOM

Omsorgsmedhjælper Camilla Lindhal holder øje med ændringer i vaner og lyde, når hun forsøger at opdage tegn på sygdom hos beboerne med udviklingshæmning i Landsbyen Sølund.

De otte beboere med udviklingshæmning i omsorgsmedhjælper Camilla Lindhals boenhed i Landsbyen Sølund ved Skanderborg har intet sprog eller bruger kun få ord, de har lært som børn. De giver også sjældent udtryk for, at noget gør ondt, og det stiller store krav til de ansatte.

”Vi lytter til deres lyde og ser på deres adfærd. Hvis en beboer, der plejer at råbe, holder op, kan der være noget galt. En ændring kan være tegn på noget somatisk, noget psykisk, utryghed eller overstimulering. Nogle gange er det subtile tegn, og så sparrer vi med kolleger. Er vi i tvivl, ringer vi til sygeplejerskerne og skriver det i vores fælles system, så de kan vurdere det,” siger Camilla Lindhal.

Øje på ændringer

Mennesker med udviklingshæmning udgør en udsat gruppe, og man kunne

frygte, at de ikke fik samme adgang til sundhedsydelser. Men Sølund har egen sygepleje, læge, fysioterapeuter, psykiater og tandpleje.

Det kræver dog ofte et stort pædagogisk arbejde at forberede beboerne. For mange bliver utrygge, hvis de møder en person, de ikke har en trykrelation til. Derfor nærmer medlemmer af sundhedsteamet sig beboerne gradvist og på beboernes præmisser.

”Når en beboer skal tilses af en læge eller fysioterapeut, taler vi om, hvilke rammer vi kan skabe, for at det bliver trygt og giver mening. Mange kan ikke deltage i tandlægebehandling uden beroligende medicin, og så vurderer vi, hvor vigtig behandlingen er. Vi skal undgå magtanvendelse,” siger Camilla Lindhal.

Hun forklarer, at medarbejderne systematisk kigger efter ændringer. Hver dag skriver de ind i skemaer, om beboerne er, som de plejer, og de udfylder et punkt om beboerens helbredstilstand.

”Vi støtter dem i at børste tænder og få tøj på. Vi kommer så at sige gennem hele kroppen. Vi beskriver også små ting som rødme på knæet.”

Personalet holder også øje med, om beboerne udvikler demens. Mange er kommet op i årene.

”Ting bliver opdaget og handlet på. Beboerne, jeg arbejder med, er næsten alle i tresserne eller oppe i halvfjerdsene.” ★

Omsorgsmedhjælper Camilla Lindhal taler tit med sine kolleger i Landsbyen Sølund, om beboerne ændrer adfærd. ”Jeg sparrer og reflekterer med kollegerne – hvad kan de se?”

Sosu-assistent Susanne Møller leder de tværfaglige sundhedstjek på Tangkær og har holdt oplæg for andre kommuner. ”Mange er overraskede. Kan man det? Hvordan gør I? Der ligger meget arbejde i starten med at samle læger og psykiatrisk personale.”

DE SØRGER FOR MERE STØTTE TIL DE UDSATTE

I et hjemmeplejeområde på Frederiksberg har medarbejderne gode erfaringer med systematisk sparring, som sikrer, at tegn på ændringer hos borgerne bliver opdaget tidligt.

FOTO: JACOB NIELSEN

Sosu-assistent Tina Jonasson fra hjemmeplejen på Frederiksberg oplever store sociale forskelle blandt borgerne. "Mange har ingen social støtte, og vi er deres pårørende. Vi hjælper dem med at komme til lægen og på hospitalet."

Social- og sundhedsassistenterne Katrine Vrede og Tina Jonasson gør det, som mange efterspørger om tidlig opsporing. De sparrer dagligt om borgerne, og de sørger for, at borgerne ser de samme medarbejdere. Og så går de til visitatoren, når de ser, at en borger er særlig udsat uden pårørende. Det hele bindes sammen af et grafisk redskab, 'Hjulet', som står på områdekantoret på Frederiksberg.

"Vi opdager sygdomme og ændrede tilstande, som vi ellers ikke ville se. På vores tværfaglige møder bruger vi 'Hjulet' som udgangspunkt, når vi diskuterer borgerne, og vi har det med i baghovedet, når vi er ude," siger Katrine Vrede.

Snavs og løse tænder

Hun opremser typiske tegn: Stort forbrug af alkohol, løse tænder, urinlugt og blærebetændelse, vægttab og forhøjet temperatur. De bemærker også, hvis hjemmet er snavset, eller borgeren ikke får nok at drikke og spise.

'Hjulet' består af seks felter med hver sin farve, som lederen drejer rundt på til triageringsmøderne. Her diskuterer op til 20 social- og sundhedshjælpere og -assistenter, sygeplejersker og terapeuter ændringer hos enkelte borgere. De gennemgår alle seks felter: fysiske klager, psykisk - socialt, medicin - indtagelse, hverdagsaktiviteter og hjemmet.

Flere øjne på

Medarbejdere, der opdager ændringer, sætter borgerens navn og en brik svarende til feltets farve på fokustavlen.

Hjulet er udviklet i Roskilde Kommune for at håndtere hverdagsobservationer af ældre borgere. Medarbejdere og sundhedspersoner gennemgår observationer og tiltag på seks områder for at forebygge sygdom.

På den måde bliver møderne effektive. De tager 30 minutter undtagen om onsdagen, hvor mødet varer en time.

"Tiden er godt givet ud. Vi får flere øjne på og dermed flere løsninger," siger Tina Jonasson.

Begge forklarer, at de sparrer med hinanden og med hjælperne på telefon. Den tidlige opsporing højner fagligheden, mener Tina Jonasson, der var med til at tage 'Hjulet' i brug for otte år siden.

"Hjælperne fortæller mere fagligt om borgerne. De bliver knivskarpe, og de er vores vigtigste øjne. Derfor prøver vi også på, at de samme kommer ud til borgerne."

Hun og Katrine Vrede prøver at modvirke den sociale ulighed, der ofte er udtalt på Frederiksberg.

"Vi kan komme ud til en fint klædt, ældre dame i en 10-11-værelseslejlighed og så til en borger i en etværelses, hvor det flyder med flasker, gamle bleer og cigaretskod," siger Katrine Vrede.

Tina Jonasson forklarer, at de ofte går til deres visitator og får mere støtte til de mest udsatte.

"Det er vi ret dygtige til, for vi har været her længe. De gode, faglige argumenter vinder, for eksempel når borgerne er demente og ikke har pårørende." ★

"Vi møder mange ældre borgere, der er ensomme. Fine, ældre damer i store lejligheder kan også være ensomme, men de fattige er bedre til at indrømme, at de er det. Mange har levet et hårdt liv og drukket meget," siger sosu-assistent Katrine Vrede.

Læs mere
patientsikkerhed.dk
skriv 'tidlig opsporing'
i søgefeltet

GUIDE

SÅDAN KAN DU VÆRE MED TIL AT MODVIRKE ULIKHED I SUNDHED

1

På bosteder for voksne kan du som ansat se helhedsorienteret på borgernes liv og forsøge at påvirke deres sundhed med forslag og tiltag om kost, motion og tidlig opsporing af sygdom. Sundhed er en tværfaglig opgave, ikke kun de sundhedsfagliges ansvar.

2

Foreslå din leder og kollegerne, at I indfører procedurer og skemaer for tidlig opsporing af sygdom hos borgerne, hvis det ikke findes. Kig blandt andet efter ændringer i borgernes fremtoning, vægt, humør og omgivelser og spar med kolleger, hvis I opdager noget, som en sygeplejerske eller læge skal undersøge nærmere.

3

Hjælp de socialt dårligt stillede ved at lytte og sætte ord på deres fysiske og psykiske tilstand og ved at oversætte myndighedernes råd og kommunikation. Borgernes evne til at passe på helbredet, tolke symptomer og navigere i sundhedssystemet har stærk social slagside.

4

Sundhedssystemet favoriserer resursestærke borgere. Diskutér på arbejdspladsen, om I fastholder uligheden. Er I mere optaget af at beklage jer over borgere, der opfører sig underligt, end af at hjælpe dem? Giver I borgere med overskud mere omsorg, fordi I bedre kan lide dem?

5

Vurdér borgerens sociale netværk og gå til visitatoren, hvis borgeren har meget få eller ingen pårørende til at hjælpe sig. Borgernes manglende sociale støtte er ofte forbundet med kort skolegang og lav indkomst.

KILDER: OVERLÆGE OG PROFESSOR MORTEN SODEMANN, ODENSE UNIVERSITETSHOSPITAL OG FORSKER OG PROJEKTCHIEF SIDSEL VINGE, VIDENCENTER FOR VELFÆRD

**”VI PISKER EN DØD
HEST, NÅR VI SLÅR
PÅ EN 45-ÅRIG
UFAGLÆRT MED
USUND LIVSSTIL”**

MØD | MORTEN SODEMANN

Alle skal have lige adgang til sundhedsvæsenet, så hvordan kan det være, at vi ødelægger det? Professor og overlæge Morten Sodemann mener, at sundhedspersoner skal være mere bevidste om ikke at fastholde uligheden i sundhed.

AF THOMAS BJERG | FOTO: JACOB NIELSEN

Han møder den stort set hver dag. Den sociale ulighed, som vores sundhedssystem fastholder frem for at modvirke.

Som den 39-årige mellemøstlige flygtning, der forgæves har været behandlet for kroniske knæ- og rygsmerter, føleforstyrrelser i benene og brystsmarter. Da han bliver henvist til Morten Sodemanns Indvandrermedicinske Klinik, viser det sig, at han har været tortureret på det grusomste og udsat for seksuelle overgreb. Overgreb, han ikke før har fortalt om.

Morten Sodemann er professor og overlæge på Odense Universitetshospital og desuden flittig foredragsholder og debattør. Han langer gerne ud efter formaningerne om, at de svage bare

skal tage sig sammen, droppe smøgerne og hoppe i løbeskoene. Som han siger: "Vi pisker en død hest, når vi slår på en usund, 45-årig ufaglært."

Udskamning hjælper ikke de svageste. I stedet skal de sundhedsfaglige medarbejdere – hvad enten man er overlæge eller social- og sundhedshjælper – skærpe deres bevidsthed om, hvordan de kan hjælpe. Også, når borgerne er irriterende eller mærkværdige. De har typisk ingen pårørende til at tale deres sag og får derfor en dårligere behandling.

Som sundhedsmedarbejder må man gøre op med sig selv, hvilken rolle man vil spille. 'Hvornår er jeg selv med til at øge uligheden for at komme let gennem arbejdsdagen? Hvornår

yder jeg noget ekstra for de borgere, der virkelig har behov? Og er jeg villig til at gøre det, hvis det går ud over min kaffepause?'

For nogle er borgerne i vejen

Ud over lægegerningen er Morten Sodemann optaget af, hvordan medarbejdere i et team arbejder sammen. Så meget, at han forsker i det. Det er blevet klart for ham, at dynamikken i et team påvirker den behandling, borgerne får. Har man et fællesskab om at skælde ud over og dele historier om 'de mærkelige eller tåbelige', der ikke passer på sig selv? Eller handler samtalerne i teamet om, hvordan man får den KOL-ramte med diabetes til at komme ned i træningscentret?

VESTAFRIKA TÆNDTE EN ILD

- Som lægestuderende i 1987 deltog Morten Sodemann i et projekt om børnedødelighed i Vestafrika. Her kom mennesker uden uddannelse og penge ikke til læge med deres syge børn, der ofte døde.
- Morten Sodemann ser samme grundproblem i Danmark, hvor ufaglærte får sene diagnoser. Han mener, at det bunder i, at borgere med kort skolegang ikke ved nok om sundhed og derfor har svært ved at kommunikere om diffuse symptomer.
- "Mange sygdomme tager tid om at blive tydelige. Ondt i halsen kan være kræft, tarmsygdomme kommer og går, og det kræver et stærkt ordforråd at beskrive ændringerne."

Morten Sodemann sammenligner med to genbrugspladser, han kommer på. På den ene smiler medarbejderne og hjælper ham.

"På den anden bliver jeg mødt af en holdning som 'Hvorfor kommer du her med dit skrald?' På samme måde passer man på borgerne på nogle arbejdspladser, mens de er lidt i vejen på andre."

Giv tid til hjertemennesker

Morten Sodemann taler også for, at teams bør udnytte medarbejdernes forskellige styrker.

"Nogle er bedst til de hurtige besøg, mens andre er bedre til det langsomme arbejde, hvor de opbygger relationer. Nogle er produktionsmennesker, andre er hjertemennesker. Vi bør sætte dem,

der er bedst til det langsomme, til at tage sig af borgerne med størst behov."

Hans erfaring er, at tid er den vigtigste faktor. For det tager længere tid at kommunikere med indvandrere og mennesker med kort skolegang, men når man giver dem tid, forstår man bedre deres bekymringer og erfaringer. Det gjaldt også den 39-årige flygtning, som Sodemann kalder en typisk case.

"Hans smerter skyldtes flere diskusprolapper, og de blev forstærket af hans situation med PTSD, stress, dårlig økonomi og seksuelt misbrug. Det hjalp ham at kende forklaringerne, og vi fik involveret hans ægtefælle, som ikke kendte til hans fængselsophold og overgreb."

Han medgiver, at tid er en mangelvare – ikke mindst hos de social- og

sundhedsansatte i hjemmeplejen, der kommer hos borgere uden netværk.

"De kan være de første til at opdage, at borgere har brug for ekstra hjælp. Og selvom de typisk arbejder under en stram styring, så har vi brug for, at de påtager sig rollen som den, der går til lederen og forsøger at skaffe flere ressourcer til dem."

En ting er de ældre og de syge. Noget andet er børnene. De fattige børn af underklassen. For det er her, uligheden bliver grundlagt.

"En opvækst i fattigdom er som et sæt tøj, man får udleveret for livet. Heldigvis er der små tegn på, at vi endelig er begyndt at diskutere børnefattigdommen. Det er et lyspunkt." ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

TÆT PÅ BEFOLKNINGSUDVIKLING

Efter flere år med faldende børnetal vender det. Kommunerne står derfor over for en udvikling med både flere børn og ældre, der har brug for pasning og pleje, viser prognoser fra Danmarks Statistik.

FLERE 100-ÅRIGE

Antallet af borgere, der runder 100 år, vil stige fra 1.200 i 2021 til 1.500 i 2031.

80 ÅR

Er gennemsnitsalderen for borgere, der visiteres til hjemmehjælp første gang.

KILDE: 'KEND DIN KOMMUNE - BRUG NØGLETAL I STYRINGEN 2021', KL

VI HAR
BRUG F

ILLUSTRATION: CAMILLA THYRRING LUDVIGSEN

FLERE 0-ÅRIGE

10.227 flere 0-årige kan vi se frem til i 2031 sammenlignet med 2021. En stigning fra 61.580 til 71.807.

3,7 %

Så meget forventes hele Danmarks befolkning at vokse frem mod 2031.

GRUPPEN AF ÆLDRE OVER 80 ÅR OG BØRN, DER GÅR I DAGTILBUD, HAR VOKSEVÆRK

0-6 ÅR

2021: 429.100

2031: 492.200

EN STIGNING PÅ 15 %

+80 ÅR

2021: 282.300

2031: 444.000

EN STIGNING PÅ 57 %

TJEK DIN KOMMUNE

Hvis du er nysgerrig efter, hvordan udviklingen inden for de forskellige aldersgrupper ser ud i din kommune, kan du gå ind på Danmarks Statistiks hjemmeside.

Læs mere
dst.dk – klik på 'Befolkning og valg'

OK D19

MERE LEG ?

KITNØRGAARD.DK - FORDI LEGEN ER VIGTIGST

Vil I have mere fokus på legen?

Sikre at legen er prioriteret og er et naturligt fundament for børnenes væren og læren?

Book en legende workshop.

Et fagligt funderet og inspirerende input til
personalemødet
eller en legende personaledag
- med potentiale for en forandret praksis.

Foredrag og oplæg afholdes også
som online sessions .
Dagpleje, Vuggestue, Børnehave og SFO

Tlf. 20993489 eller scan QR-koden.

Virtuelt forårsmøde

- torsdag den 18. marts 2021

PenSam indkalder forbrugergrupperne for:

- Social og Sundhed
- Den Pædagogiske sektor
- Kost og Service
- Teknik og Service

Har du forslag til dagsordenen, skal du sende dem skriftligt senest 6 uger før mødet af holdes til forbrugergrupper@pensam.dk eller med post til PenSam, Ledelsessekretariatet, Jørgen Knudsens Vej 2, 3520 Farum.

Udover medlemmer af forbrugergrupperne, kan alle med en pension i PenSam deltage i årsmødet. Hvis du vil deltage, skal du tilmelde dig senest fem dage før mødet på mail: forbrugergrupper@pensam.dk.

Du kan også se indkaldelsen til årsmøder på PenSam's hjemmeside www.pensam.dk

PenSam

BØRNEPERSPEKTIVER

BØRN GØR VOKSNE KLOGERE

Børnemosaikker giver pædagogisk personale mulighed for at gå på opdagelse i børnenes perspektiver. "Børn er en guldgrube af viden," pointerer seniorkonsulent.

AF NANA TOFT

En vuggestuepædagog er bekymret for Selma på knap to år, der nægter at spise, når der er frokost. Er der noget i maden, som Selma ikke bryder sig om, er pædagogens første tanke.

Men da pædagogen beslutter sig for at gå nysgerrigt og ikke mindst systematisk på opdagelse i Selmas oplevelser omkring måltidet, går det op for hende, at det slet ikke handler om smag.

"Pædagogen opdager ved at lege rollespil og observere den lille pige, hvor vigtigt det er for hende at være aktiv omkring et måltid: Være med til at trille rullebordet ind, dække bord og selv hælde maden op. Når hun får lov til det, ryger der masser af mad indenbords," forklarer Laura Detlefsen, seniorkonsulent ved Danmarks Evalueringsinstitut, EVA.

Trin for trin-guide

Sammen med en række kolleger står hun bag inspirationsmaterialet 'Børnemosaikker', der giver en trin for trin-guide i, hvordan pædagogisk personale kan dykke ned i børns oplevelser og analysere og samle deres input som 'brikker' til en stor børnemosaik: Hvad synes barnet er sjovt? Hvad savner barnet? Hvem kan det godt lide at lege med?

"Vi kan tro, vi ved, hvad der er på spil for et barn. Men hvis man tager sig tid til at gå endnu mere i dybden, viser det sig ofte, at andre ting er på spil," siger Laura Detlefsen.

Lad barnet føre an

Hun fortæller historien om Kristian på knap tre år, der – i tråd med metoden i børnemosaikkerne – bliver inviteret til at tage billeder af det, han bedst kan lide i børnehaven. Et af billederne viser noget græs. Kristians primære pædagog Line er i tvivl om, hvorfor han har taget fotoet. Er Kristian mon optaget af at spille bold eller af at grave efter regnorme?

"Det viser sig, at Kristian har taget et billede af Line selv. Hendes skygge er på billedet. Havde hun ikke dykket ned i Kristians perspektiv, ville hun ikke have fået den oplysning," siger Laura Detlefsen, der understreger, at det er barnet selv, der vælger, om deres oplevelser skal fortælles via fotos, tegninger, ved at gå en tur, tage på skattejagt eller noget helt femte.

"Det er børnene, der ved, hvad det vil sige at være barn i et dagtilbud. De er en guldgrube af viden, hvis man lader dem føre an." ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

Laura Detlefsen
Seniorkonsulent

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

FÅ INSPIRATION TIL AT ARBEJDE MED BØRNEPERSPEKTIVER

'Børnemosaikker' er et nyt materiale til pædagogisk arbejde med børneperspektiver. Det anviser en konkret og systematisk tilgang til at indsamle, analysere og bringe børns perspektiver i spil. Laura Detlefsen har udarbejdet materialet i samarbejde med fem daginstitutioner.

Læs mere
eva.dk/dagtilbud-boern

Ned ad barndommens gade

På bostedet Valmuehaven bruger medarbejderne musik, sang og livshistorier til at styrke trygheden og livsglæden hos mennesker med udviklingshæmning.

AF ULLA ABILDTRUP | FOTO: TOBIAS STIDSEN

STØRRE RISIKO FOR DEMENS

50.000 danskere har udviklingshæmning. Personer med udviklingshæmning har 3-4 gange så stor risiko for at udvikle demens, og de får ofte demens allerede ved 40-årsalderen. I 2010 anslog Socialstyrelsen, at Danmark i 2020 ville have 30.000 personer over 40 år med udviklingshæmning.

KILDE: SOCIALSTYRELSEN

FREMFÆRD-PROJEKTET

Projektet 'Mennesker med udviklingshæmning og demens' er forankret hos 'Fremfærd', der er et samarbejde mellem parterne på det kommunale arbejdsmarked. Seks kommuner deltager: Kerteminde, Vesthimmerland, Silkeborg, Skive, Vallsenbæk og Gentofte. Ifølge Nanna Mørch, socialpolitisk konsulent i FOA, er det altid godt med værktøjer, som udvikler medlemmernes faglige rygsæk. Projektet kan måske være med til at mindske demente borgers udadreagerende adfærd, når de ikke føler sig forstående af personalet.

KILDE: FREMFÆRD

ljene lyser, når omsorgsmedhjælper Anne-Birthe Christiansen fortæller om beboerne på Valmuehaven, et bosted for borgere med udviklingshæmning og demens i Sulsted nord for Aalborg.

"Vi har for eksempel en borger, som hver morgen glad fortæller, at hans mor har fødselsdag i dag og siger, at vi skal sige tillykke. Og vi synger tit fødselsdags-sang for hans mor. Hvis vi i stedet sagde: 'Nej, det er da ikke din mors fødselsdag i dag', ville det være angstprovokerende for ham. Han ville blive stresset og måske udadreagerende. Det er vigtigt, at vi møder borgerne, hvor de er," siger Anne-Birthe Christiansen.

Vi genskaber tryghed

På Valmuehaven bor lige nu 10 mennesker med udviklingshæmning og demens i alderen 43 til 82 år. Botilbuddet har arbejdet med at opkvalificere medarbejderne i en årrække og er derfor med i følgegruppen til et projekt, der skal udvikle de faglige kompetencer i forhold til demens hos medarbejdere på andre tilsvarende bosteder.

"Vi bruger borgernes livshistorier, og

her har de pårørende en vigtig funktion, fordi de kan fortælle, hvad borgeren har kunnet. Så får vi en bedre forståelse af den enkelte – der er jo ikke to mennesker, som er ens," siger Anette Vinther Mortensen, socialpædagog på Valmuehaven og forfatter til bogen 'Mennesker med udviklingshæmning og demens' fra 2019.

"Der var en borger, som kunne blive meget utryg og komme med høje lyde, men når vi sagde '12. august', som var hans fødselsdag, kom han ud af angsten, pegede på sig selv og smilede 'det er mig'. I sådan en situation bruger vi livshistorien til at genskabe trygheden," siger hun.

Værsgo og spyt ud

Medarbejderne noterer, hvad der glæder borgerne, og hvad de ikke bryder sig om.

"Der er for eksempel en, som bliver utryg og stresset, hvis vi stiller ham spørgsmål uden varsel. Men når vi rækker hånden op først, siger han: 'Værsgo – spyt ud'. Så er han klar," fortæller Anne-Birthe Christiansen.

Medarbejderne hjælper også med at opretholde borgernes evner til at klare sig selv længst muligt.

Omsorgsmedhjælper Anne-Birthe Christiansen (tv.) og socialpædagog Anette Vinther Mortensen har gode erfaringer med at bruge beboernes livshistorier på botilbuddet Valmuehaven i Sulsted.

”Nogle glemmer for eksempel, hvad de skal bruge en gaffel til. Men når vi så giver dem en gaffel i hånden, husker kroppen som regel, hvad der skal ske, og borgeren kan begynde at spise,” siger hun.

Bevæget af Anne Linnet

Funktionsniveauet hos borgerne svinger, men i flere tilfælde har Anne-Birthe Christiansen oplevet, at borgere med tiden udvikler kompetencer og får en bedre motorik og humør, fordi de bliver mødt med faglig forståelse og dermed får den rette støtte.

”Det rører noget dybt inde i mig, at jeg kan være med til at gøre en forskel,” siger Anne-Birthe Christiansen og sender et blik til en mand i kørestol.

”Han bliver for eksempel meget bevæget, når vi har ønskekoncert og spiller ’Barndommens Gade’ med Anne Linnet. Så sidder han ikke længe sammenfalden og apatisk i stolen, men retter sig op og får vand i øjnene, fordi musikken bringer ham i kontakt med sig selv og gamle minder.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

HUSK!**19. februar**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge flere job hver uge. Jo flere ledige stillinger, der er, desto flere skal du søge og registrere i din joblog. Derudover skal du hver måned gemme mindst én jobansøgning i din joblog. Det kan få konsekvenser for dine dagpenge, hvis du ikke opfylder disse krav.

Digital post

Vi sender ikke længere breve med posten, men udelukkende til din indbakke på foa.dk/min-post. På Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked om digital post. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail eller sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

BØRN LIDER AFSAVN, NÅR MOR OG FAR ER LEDIGE

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

Halvdelen af alle ledige må ty til økonomisk eller materiel hjælp fra familie og venner, og hver fjerde har oplevet, at de var nødt til at låne penge for at komme igennem perioden med ledighed.

Det viser en undersøgelse fra Danske A-kasser fra november 2020. Ledige fra 12 ud af 23 a-kasser, herunder FOAs a-kasse, har medvirket i undersøgelsen. Deltagerne har været arbejdsløse i 3 til 12 måneder i løbet af 2020 og har ikke nogen tillægssikring.

Selvom der er forskel i deltagerens indtægt, inden de er blevet ramt af ledighed, er der ikke en stor forskel i svarene fra medlemmerne i de forskellige a-kasser.

Ledighed går ud over børnene

Ledige med hjemmeboende børn er ekstra hårdt ramt, fremgår det af undersøgelsen. I denne gruppe må 69 procent i høj eller nogen grad spare på mad og dagligvarer. Og godt halvdelen (53 pro-

cent) må i høj eller nogen grad spare på børnenes sociale aktiviteter, for eksempel fødselsdage og fritidsaktiviteter.

For knap en tredjedel (30 procent) gælder, at de i høj eller nogen grad må spare på børns personlige pleje og helbred, som for eksempel medicin, frisør eller briller.

Må spare på sociale aktiviteter

De voksne lider også afsavn. 81 procent af de ledige med hjemmeboende børn må i høj eller nogen grad spare på egne sociale aktiviteter, for eksempel middage, fødselsdage, biograffure eller sport. For ledige uden hjemmeboende børn gælder det for 77 procent.

73 procent af de ledige med hjemmeboende børn må i høj grad eller nogen grad spare på egen personlig pleje og helbred, for eksempel medicin, frisør eller tandlæge. For ledige uden hjemmeboende børn er det 63 procent, der må spare på personlig pleje og helbred. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

Læs meredanskeakasser.dk/viden-analyser

KILDE: 'DAGPENGEUNDERSØGELSE 2020 - DELRAPPORT 1: ØKONOMISKE FØLGER OG AFSAVN FOR LEDIGE PÅ DAGPENGE'.

PASTASALAT MED VINTERGRØNT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. En salat med masser af vintergrøntsager og dressing med fyldig smag mætter godt.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

TIP!
Appelsinerne
er søde nu – nyd
dem med nødder

DIP!
Bland dressingen
i salaten, lige før
den skal spises,
så pastaen ikke
bliver så blød

Pastasalat med rodfrugter og miso-mayonnaise

1 portion

100 g. små tørrede pastaer
eller makaroni
2 spsk. salt pr. liter kogevand
1 tsk. olie

Rodfrugter

100 g. gulerod
100 g. pastinak
2 stilke bladselleri

Miso-mayonnaise

1 dl mayonnaise
1 spsk. miso (japansk bønne pasta)
1 tsk. dijonsennep
1 tsk. citronsaft

Kog vand med salt til pasta. Tilsæt pastaen og rør rundt. Kog uden låg. Læs kogetiden på pakken. Hæld pastaen i et dørslag og lad vandet løbe fra. Vend olie i pastaen og afkøl den.

Skræl gulerod og pastinak og skær dem ud i små stykker. Kog dem 3-4 minutter. Hæld dem i et dørslag og lad vandet løbe fra. Afkøl grøntsagerne. Skyl bladselleri og skær stilkene ud i samme størrelse.

Miso-mayonnaise: Rør mayonnaise med miso, sennep og citronsaft.

Kom pasta og grøntsager i en lukket beholder og vend miso-mayonaisen i, når salaten skal spises.

Nem appelsinsalat

2 appelsiner skrælles og skæres i skiver eller i stykker.
25 g. hasselnødder hakkes og blandes med et drys stødt kanel og et drys stødt allehånde eller anis. Blandingen drysses på appelsinerne.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

QUIZ

1. I hvilken faggruppe er der procentvist flest, der arbejder som timelønnede?
A. Teknisk personale
B. Social- og sundhedsansatte
C. Omsorgs- og pædagogmedhjælpere

2. Hvorfor fortjener dagplejekonsulent Gitte Knudsen et kollegakram?
A. Hun kommer ofte med nye bøger
B. Der er altid en aura af ro omkring hende
C. Hun er god til at give komplimenter

3. Hvor mange flere +80-årige vil der ifølge Danmarks Statistik være i 2031 sammenlignet med 2021?
A. 35 procent
B. 57 procent
C. 68 procent

4. Som tidlig pensionist får du en ydelse, der svarer til?
A. SU
B. Højeste dagpengesats
C. Folkepensionens højeste niveau

5. Hvad har de efterladte til Preben Kastrup fået med hjælp fra FOA?
A. Begravelseshjælp og tre måneders løn
B. En erstatning på 25.000 kroner
C. Et forløb hos en psykolog

6. Morten Sodemann er en ivrig debattør inden for?
A. Ulighed i sundhed
B. Vacciner
C. Overvægt

7. Vi er gået tæt på et af billederne i dette nummer af Fagbladet FOA. Kan du se, hvad det forestiller?

- A.** Byggeklodser
B. Gulerødder i tern
C. Flødekarameller

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Send dit svar til: brevkasse@foa.dk **senest 15. marts.** Du kan også besvare quizzen på foa.dk/quiz.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 5/2020 blev **Anne Mortensen, Kalundborg.**

BLIV MEDIYOGA INSTRUKTØR

Lær at formidle enkle velafprøvede teknikker i denne forskningsbaserede terapeutiske yogaform, der henvender sig til sundhedspersonale.

MediYoga (medicinsk yoga) har dokumenteret effekt til flere helbredsrelaterede sygdomme og er velegnet til stress, angst og depression.

Kursusstart september 2021

KONTAKT:
Uddannelsesansvarlig
Lene Hornsleth, tlf. 29804356, www.medi yoga.dk

Få hjælp til at finde dit næste job

FOA JobMatch

Jobformidling til FOAs medlemmer

FOA JobMatch er en gratis og landsdækkende jobformidling til FOA-medlemmer og arbejdsgivere. Læs mere på foa.dk/jobmatch

Benyt dit PlusKort, og få rabat på næsten alt – se mere på pluskort.dk

PlusHotel.

Kom væk hjemmefra, og oplev nogle herlige dage på hotel til fordelagtige priser.

15 %

PlusBrændstof.

Som ny kunde spare du 40 øre pr. liter brændstof, hvis du bestiller et PlusKort Shell Card senest d. 2. marts 2021.

40 øre/l

PlusBriller.

Benyt alle Synoptiks gode tilbud, og få 5 % rabat oveni med dit PlusKort. Kig forbi din nærmeste Synoptik.

5 %

Synoptik

PlusFilm.

Lad hele familien se TV, film og serier for 0 kr. de første 2 måneder med Canal Digital.

Særpris

Canal Digital

PlusSport.

På SPORTMASTER.dk finder du alt det, du skal bruge til din eller din families sport og fritid.

6 %

SPORTMASTER
Vild med sport

PlusHostel.

Tilbring feriedagene i 2021 med familien på et af de 63 hostels, som er tilknyttet Danhostel-kæden.

10 %

DANHOSTEL

FOA PlusKort.

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabataftaler. Læs vilkår og betingelser for rabataftalerne på pluskort.dk

DET
SKER

FREDERIKSSUND

Afdelingen. 21. april 2021: Generalforsamling. Dagsorden kan ses på hjemmesiden. Indkomne forslag, valg,

forslag til kandidater skal være afdelingen i hænde senest 6. april inden kl. 24.

Seniorklubben. Seniorklubbens arrangementer afholdes under forudsætning af covid-19-situationen. 24. feb. kl. 13.30: Kriminalpræventive råd – kom og bliv klogere, på hvordan du undgår at blive snydt. 17. marts kl. 12: Generalforsamling. Vi byder på lidt at spise/drikke kl. 12, derefter ordinær generalforsamling

jf. lovene. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før. Tilmelding til kasserer Anny Lorentzen på 29 69 02 39 eller annylorentzen@hotmail.com senest 3. marts af hensyn til forplejning – afsluttes med bankospil. 14. april kl. 13.30: Cafe-dag – vi får besøg af Jens Jakob og Preben Nissen, der underholder med en blanding af John Mogensen, Blue Boys, Four Jacks og Elvis. Der er hjemmebak til kaffen. 19. maj: Udflygt, hvor turen går til Kragerup Gods ved Ruds Vedby med rundvisning og foredrag. Dernæst serveres en 2-retters menu og en kop kaffe. Drikkevarer for egen regning. Afgangstidspunkt fra Frederiksværk og Frederikssund følger – der køres til det aftalte tidspunkt! Bindende tilmelding skal ske til bestyrelsen senest på mødet 14. april. FOA-medlemmer 350 kr. og gæster 450 kr. Der kan også indbetales via netbank: Reg. 2232-konto 4397151072. Husk navn på indbetalingen.

GULDBORGSUND

Afdelingen. 23. marts 2021 kl. 18: Generalforsamling på Kikko. Dagsorden jf. lovene. Af hensyn til spising bedes tilmelding ske til afdelingen senest 12. marts kl. 12 på 46 97 17 50 eller guldborgsund@foa.dk.

HORSENS

Bemærk ny adresse: Vi er 5. jan. 2021 flyttet til Havnen 13.

Afdelingen. 23. marts kl. 17.30: Generalforsamling på Scandic Byg-

holm Park Hotel.

Seniorklubben. 2. marts. kl. 14: Foredrag v. Klaus Skjærlund om hans tur til Canada. 23. marts. kl. 14: Påskebanko. 13. april. kl. 14: Et liv med glæde og sorg. Sognepræst Lone Buhl fortæller om sin barndom og opvækst. Årligt kontingent i seniorklubben 160 kr. Formand Dorrit Bank på 60 19 70 16 eller dorrit.bank@stofanet.dk. Kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80 eller sonja.andersen@stofanet.dk. Telefonisk træffes begge bedst ml. kl. 17-18.

ODENSE

Seniorklub. Stadig med forbehold for coronarestriktioner i 2021. 2. marts: Udflygt til Karl Henning Petersen Museet i Herning. Kl. 8: Opsamling Vejrboden Nyborg. Kl. 8.30: Amtsgården Ørbækvej. Kl. 8.45: Dannebrogsgade v. Banegården. Vi får kaffe og rundstykker lige efter Lillebæltsbroen. Vi skal spise 2-retters menu på Bryggeriet. Bagefter til museet, hvor der venter ca. 1 times rundvisning – så tid på egen hånd. På vej hjem gør vi holdt ved Kongernes Jelling, hvor vi får kaffe og kringler v. bussen. Forventet hjemkomst til Odense ca. kl. 19. Pris medlem 500 kr. Ikke-medlem 675 kr. Drikkevarer for egen regning. 16. marts kl. 10: Generalforsamling i FOA, Vesterbro 120, Odense. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal skriftligt være formanden i hænde senest marts kl. 12. Efter

generalforsamlingen er klubben vært ved 2 stk. smørrebrød samt 1 øl/vand. (Tilmelding skal ske 16. feb.). 13. april kl. 10: Modetøj v. Damernes butik i FOA, Vesterbro 120, Odense. Jeanette Christensen skal bruge 4 damer, der vil vise tøjet.

SKIVE

Social- og sundhedssektoren. 25. marts 2021 kl. 17: Generalforsamling afholdes i Fagforeningshuset, Jægervej 12, Skive. Dagsorden udsendes til tildidsvalgte og arbejdspladser. Forslag skal være afdelingskontoret i hænde senest 11. marts med morgenposten.

Pædagogisk sektor.

22. marts kl. 17.30: Generalforsamling i Fagforeningshuset, Jægervej 12, Skive. Forslag der ønskes behandlet, herunder personvalg, skal være afdelingen i hænde senest 8. marts med morgenposten. Dagsorden findes på FOA Skives hjemmesiden umiddelbart efter 8. marts. Dagsorden udsendes til tildidsrepræsentanter og arbejdspladser.

Teknik- og servicesektoren.

18. marts kl. 17.30: Generalforsamling afholdes i Fagforeningshuset, Jægervej 12, Skive. Forslag der ønskes behandlet, herunder personvalg, skal være afdelingen i hænde senest 4. marts med morgenposten. Dagsorden udsendes til tildidsrepræsentanter og arbejdspladser. Dagsorden vil være at finde på hjemmesiden umiddelbart efter 4. marts.

SYDFYN

Afdelingen. 16. marts 2021 kl. 18.30: Generalforsamling på Hotel Faaborg Fjord. Tilmelding til spising sker på hjemmesiden.

SYDSJÆLLAND

Seniorklub Nord. 18. feb. 2021: Generalforsamling er aflyst grundet covid-19. 18. marts: Foredrag: 'Fra poliopat til musiker'. 15. april: Foredrag 'Som luksusvagabond'. 20. maj: Skovtur til Hundested Sandskulptur. Tilmelding til Anni 20 59 59 18, Leif 30 46 20 35. PS. Der tages forbehold for aflysning grundet covid-19.

SØNDERJYLLAND

Seniorklubben. 25. feb. 2021 kl. 13: Generalforsamling i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Vi starter med et stykke brød kl. 13. Generalforsamlingen starter kl. 14. Dagsorden jf. lovene. Efter generalforsamlingen er der pakkeleg. Tilmelding senest 18. feb. på foa.syd.dk. 25. marts kl. 14: Sangeftermiddag i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro: Vi skal hygge os med levende musik og synge sange fra den danske sangskat. Tilmelding senest 18. marts på foa.syd.dk. 1. april kl. 13: Bowling i Haderslev Bowlingcenter. Vi spiser fra kl. 13. Bowlingen starter kl. 15-16. Samkørsel fra FOA Rødekro, Brundevej 2 kl. 12. Medlemmer betaler 75 kr. Ægtefælle/samlever/ikke-medlemmer af FOA 220 kr. Tilmelding senest 14. april på foa.syd.dk. Ret til ændringer

MEDLEMSPULSEN

Vindere i januar 2021

Hovedpræmievinder

Hanne Kristensen, FOA Nordjylland

Gavekort til Coop

Lone Marie Pedersen, FOA Odense
Birgitte Poulsen, FOA Nordjylland
Kirsten Nissen, FOA Horsens
Karin Annelise Poulsen, FOA Randers
Lillian Bøgh Kristensen, FOA Vest

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort på 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspulsen

Der er foretaget en ekstra trækning i Medlemspulsen – gavekort på 300 kr. til Coop.

Ekstra trækning

Trine Lykkegaard Pedersen, FOA Vejle
Søren Koch Dalsgaard, FOA Nordjylland
Lisbeth Fogelberg, LFS
Finn Bek Madsen, FOA Holstebro
Irene Pedersen, FOA Randers
Marianne Christensen, PMF afdeling 1
Louise Maria Juel Nielsen, FOA Randers
Pia Sand, FOA Silkeborg-Skanderborg
Birthe Schmidt, FOA Kolding
Dorte Østergaard Nielsen, FOA Skive

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Stauings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Herning: 46 97 12 60
foa.dk/herning
Holstebro: 46 97 14 14
foa.dk/holstebro
Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
Kolding: 46 97 15 76
foa.dk/kolding
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege

Lillebælt: 46 97 36 10
foa.dk/lillebaelt
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Lolland: 46 97 30 00
foa.dk/lolland
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland

Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense
Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Skive: 46 97 20 80
foa.dk/skive

FOA bogshop

Få op til 20% i rabat når du køber lærebøger til din social- og sundhedsuddannelse eller din uddannelse til pædagogisk assistent.

Læs mere på foabogshop.dk

FOA

forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffe, ikke-medlemmer 30 kr. samt entrépris ved arrangementer. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterløner og pensionist.

VENDSYSEL

Social og sundhedssektoren. Pædagogisk Sektor og Servicesektoren. 15. marts 2021 kl. 19: Generalforsamling i Vrå Idrætscenter, Stadionvej 17, Vrå. Dagsorden bliver lagt på afdelingens hjemmeside. Indkomne forslag herunder forslag til valg, skal jf. lovene være sektoren i hænde senest 2 uger før generalforsamlingen.

Seniorklubben Hjørring. 9. marts kl. 14: Generalforsamling i FOAs lokaler, Mellemgade 12,

Hjørring. Medbring venligst en pakke til mindst 30 kr. til bankospil. 2 gratis plader, ekstra plader kr. 5. Dagsorden jf. lovene. Seniorklubben er vært ved smørrebrød/kaffe. Tilmelding senest 5. marts kl. 12 til Lillian Hansen på 31 90 13 55.

VESTSJÆLLAND

Tilmelding med NemID. foa.dk/vestsjaelland

Fagforeningen. 31. maj 2021 kl. 15.30: Ladywalk i Skælskør. Tilmelding senest 16. april. 25. nov. kl. 17: Afdelingsrepræsentantskabsmøde, Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Tilmelding til spisning senest 15. nov. Kontakt: 46 97 38 60. Tlf.- og åbningstider: man.-tors. kl. 9-15, ons. lukket, tors. kl. 9-17 og fre. kl. 9-13. Hjemmeside foa.dk/vestsjaelland.

Mail vestsjaelland@foa.dk. Akuttelefon faglig 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter 46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage.

A-kassen. FOA Job og Kompetencecafé – få styr på dine muligheder for at blive bedre til IT, jobsøgning og styrke egne almene kompetencer. Tilmelding til a-kassen på 46 97 38 60 – efterfølgende kontaktes du af AOF om tid og sted.

Social- og sundhedssektoren. 30. marts kl. 18-21 i Slagelse: Sektorgeneralforsamling. Dagsorden og tilmelding til spisning senest 23. marts på foa.dk/vestsjaelland.

Pædagogisk sektor. 4. marts kl. 18-21 i Slagelse: Sektorgeneralforsamling. Dagsorden og

tilmelding til spisning senest 25. feb. på foa.dk/vestsjaelland.

Service sektoren. 24. marts kl. 18-21 i Slagelse: Sektorgeneralforsamling. Dagsorden og tilmelding til spisning senest 17. marts på foa.dk/vestsjaelland.

Efterløns- og seniorklubben Holbæk. 1. marts kl. 12: Generalforsamling og bankospil. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen. Dagsorden kan ses på hjemmesiden. Tilmelding til spisning senest 22. feb. til Marianne på 26 21 45 04. 12. april kl. 13: Servicehund v. Hanne Troensegaard. Tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og seniorklubben Slagelse. 10.

marts kl. 16: Generalforsamling og bankospil. Dagsorden jf. lovene. Hygge med vores medbragte mad. Tilmelding ikke nødvendig. 14. april kl. 14: Ældre i Slagelse Kommune v. Charlotte Kaaber, centerchef for Sundhed og Ældre. Tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og seniorklubben Ringsted. 5. marts kl. 14: Tænk hvis vi bliver 100 år v. Helene Andersen. Tilmelding ikke nødvendig. Hvad kan borgerservice hjælpe dig med? v. Søren Forsmann, souschef. Tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og seniorklubben Nordvestsjælland. 18. maj kl. 11: Tur til Røsnæs. 50 kr. Tilmelding på foa.dk/vestsjaelland.

Redaktionen sluttet
27. januar

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 3
31. marts
Frist til nummer 4
7. juni

Annoncer
Media-Partners
Telefon
28 57 08 57
joergen@media-partners.dk

Annoncefrist
Nummer 2:
12. marts
Nummer 3:
17. maj

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 2 udkommer
Uge 16

Synspunkter frem-sat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET

Medlem af Danske Medier

DANSKE MEDIERS OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmedier-nes Oplagskontrol

Oplag:
174.374/10. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0214

Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sydsjælland: 46 97 28 00
foa.dk/sydsjaelland
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland

Vejle: 75 82 52 88
foa.dk/vejle
Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjaelland
Viborg: 46 97 30 30
foa.dk/viborg
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

MED GITTE I RYGGEN KAN JEG KLARE DET HELE

Gitte Knudsen er dagplejekonsulent i Ikast-Brande Kommune. Hun er en klippe af ro i en svær coronatid, fortæller en dagplejer.

ANJA SKOV MARCUSSEN | FOTO: TOR BIRK TRADS

Hvorfor fortjener Gitte et kram?

Det er vanskeligt at beskrive Gitte med ord. Det er mere en følelse. Jeg glæder mig altid til at få besøg eller blive ringet op af Gitte, særligt i den seneste tid, hvor corona har gjort, at jeg er meget alene.

Der er en aura af ro omkring hende, fra hun træder ind ad døren. Hun gør, at jeg altid sidder tilbage med en følelse af, at jeg har det rigtige arbejde. Børnene er også vilde med hende. Hun sætter sig på gulvet og lader dem komme til sig.

Hun ser mig som et helt menneske, ikke kun som dagplejer, når hun spørger, hvordan jeg har det i disse svære tider. Uden hende kunne jeg ikke være i det. Min mor har været syg, samtidig med at jeg har haft et ekstra barn her i coronatiden. Der har været pres på, men med Gitte i ryggen kan jeg klare det hele. Jeg ved, at jeg altid kan ringe til hende. Vi er sammen om opgaven. Det er guld værd. ★

Gitte Knudsen blev nomineret af dagplejer **Gitte Solgaard Andersen**.

Har du en kollega, du gerne vil nominere, så skriv til redaktionen@foa.dk. Der er et gavekort på 250 kr. til Coop til kollegahygge, hvis vi bruger dit tip.

Hjælp os med at hylde de unge velfærdstalenter

For 4. år afholder FOA Ungdom og PenSam Velfærdens Talent 100.
Med prisen hylder vi unge talenter, som gør en forskel og yder en særlig indsats.

Kender du én under 36 år, som fortjener at blive hyllet og få et stort skulderklap?
Så nominér på pensam.dk/talent fra den 22. februar til den 5. april.

PenSam

FOA UNGDOM

FOA

FOA Fordele

3% på Lønkontoen

- For at få den høje rente skal du være medlem af FOA Fagforening.
- Du skal blive helkunde og samle din privatøkonomi i PenSam Bank. Din nemkonto skal være oprettet i PenSam Bank.
- Vi skal kunne kreditvurdere din økonomi i forhold til den samlede pakke.
- Rentesatsen er variabel og gældende pr. 1. januar 2019. 3% i rente gælder op til 25.000 kr. (herefter 0,00 %)

PenSam

FOA